

Maria Leppänen

YHDESSÄ

Toiminnallinen projekti vanhusten ja lasten välisen vuorovaikutuksen tukemiseen

Opinnäytetyö

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Kokkola-Pietarsaaren yksikkö

Sosiaalialan koulutusohjelma

Huhtikuu 2014

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Kokkola-Pietarsaaren yksikkö	Aika Huhtikuu 2014	Tekijä Maria Leppänen
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi YHDESSÄ Toiminnallinen projekti vanhusten ja lasten välisen vuorovaikutuksen tukemiseen		
Työn ohjaaja Tarja Mäkitalo, KM	Sivumäärä 42 + 38	
Työelämäohjaaja Terhi Elamaa, Päivähoidon johtaja		
<p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli koota yhteen tahoja, jotka voisivat järjestää yhteistä toimintaa lasten ja vanhusten välille. Tavoitteena oli lisätä vuorovaikutusta lasten ja vanhusten välillä yhteisen toiminnan kautta. Opinnäytetyössä painottuvat varhaiskasvatus uusien, erilaisten kontekstien tuojana sekä lasten osallisuus.</p> <p>Opinnäytetyönäni toteutin alle kouluikäisille lapsille, heidän perheilleen sekä vanhuksille yhteisen Yhdessä-projektin. Työni toiminnallinen osuus koostui päivähoiton vierailuista vanhusten toimintayksiköissä sekä illan avoimesta yleisötapahtumasta, joka järjestettiin vanhusten päivätoimintakeskuksen tiloissa. Opinnäytetyöni sisälsi suunnitteluosuuden tietoperustan pohjalta, toiminnallisen osuuden ja palautteiden keräämisen sekä päivän onnistumisen arvioinnin niiden pohjalta. Palautetta keräsin kaikilta osallisilta sekä mukana olleiden yksiköiden työntekijöiltä.</p> <p>Idea opinnäytetyöhön lähti vanhustyön harjoittelujakson aikana, joka herätti kiinnostukseni vanhusten ja lasten yhteisestä toiminnasta. Projektiluontoisen kehittämistyön tilaajana toimi Toholammin kunnan sivistystoimen alla toimiva Sateenkaaren päiväkot.</p> <p>Yhdessä-projekti tarjosi päivähoidon kautta tapahtuvaa lasten tapakasvatusta ja vanhuksiin tutustumista parhaimmalla mahdollisella tavalla, käytännön kautta. Saamieni palautteiden perusteella yhteisistä tuokioista nauttivat sekä lapset, että vanhukset. Työntekijät olivat kokeneet yhteisen toiminnan mielekkääksi ja olivat valmiita osallistumaan vastaaviin tapahtumiin myös jatkossa. Tällainen lämminhenkinen yhteinen toiminta lasten ja vanhusten välillä rikastuttaa molempien arkea ja toimii hyvinvoinnin lisääjänä. Tämä tuli esille palautteista, joissa mainittiin osallistujien iloisuus ja aktiivinen osallistuminen. Tärkeänä pidettiin myös eri-ikäisten ihmisten kohtaamista.</p>		

Asiasanat

Hyvinvointi, vanhuus, varhaiskasvatus, vuorovaikutus, yhteisöllisyys

ABSTRACT

Unit Kokkala-Pietarsaari unit	Date April 2014	Author Maria Leppänen
Degree programme Degree Programme of Social Services		
Name of thesis TOGETHER – A functional project to support the interaction between elderly and children		
Instructor Tarja Mäkitalo, Master of Education		Pages 42 + 38
Supervisor Terhi Elamaa, Head of early education		
<p>The purpose of this thesis was to bring together those who would be able to organize joint activities between the children and the elderly. The aim of my thesis was to increase the interaction between the children and the elderly through joint action. This thesis focuses on early childhood education bringing in different contexts and the participation of children.</p> <p>The present thesis was implemented for children under school-age, their parents and the elderly as a common operational Together-day. The functional part of my thesis consisted of visits made by day care units to the elderly as well as an evening event open to the public, which took place at the facilities of day activity center for elderly. My thesis included a functional part and also collection of the feedback and evaluation of the success of the day based on them. I collected feedback from all parties involved, as well as employees of entities involved in.</p> <p>Idea of the thesis was born during the practice period among the elderly, which sparked my interest in the elderly and children to act collectively. As the subscriber in project-development was Toholampi municipal Education Services under which they have Rainbow kindergarten.</p> <p>Together-project offered teaching of manners to children and getting to know the elderly in best possible way, through practice. On the basis of feedback I received joint sessions were enjoyable to children, as well as to the elderly. Workers had experienced joint action meaningful and were willing to participate in similar events in the future. Such a welcoming joint action between the children and the elderly would enrich both daily life and promote well-being by helping to work. This came out from the feedback in which was mentioned the happiness and the activity of all participants and also the significance of meeting people of different ages.</p>		

Key words

Welfare, old age, early childhood education, interaction, community

ESIPUHE

*Maan korvessa kulkevi lapsosen tie,
vaan ihana enkeli kotihin vie.
Niin pitkä on matka, ei kotia näy,
vaan ihana enkeli vieressä käy,
vaan ihana enkeli vieressä käy*

*On pimeä korpi ja kivinen tie
ja usein se vielä niin liukaskin lie.
Jo lapsikin helposti langeta vois,
jos käsi ei enkelin kädessä ois,
jos käsi ei enkelin kädessä ois.*

*Maan korvessa kulkevi lapsosen tie,
vaan ihana enkeli kotihin vie.
Oi laps', ethän milloinkaan ottaa sä vois,
sun kättäsi enkelin kädestä pois,
sun kättäsi enkelin kädestä pois.*

(Hannikainen 1988)

Opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä prosessi. Paljon pidempi kuin aluksi kuvittelin. Matkan varrella olen kasvanut ammattilaisena sekä ihmisenä. Opinnäytetyön työstämisen aikana olen itsekin nauttinut vanhusten seurasta ja loppua kohti vakuuttunut entisestään aiheen tärkeydestä. Opinnäytetyön prosessi on ollut minulle mahdollisuus näyttää osaamistani. Kiitos mummo, annoit paljon eväitä elämään, tässä näkyy niistä osa.

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
ESIPUHE
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 YHDESSÄ-PROJEKTIA OHJAAVAT TIETOPERUSTAT	3
2.1 Varhaiskasvatus tukemassa vanhemmuutta erilaisissa toimintaympäristöissä	3
2.1.1 Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaamassa Yhdessä-projektin tavoitteita	5
2.1.2 Bronfennerin ekologisen teorian merkitys Yhdessä-projektissa	7
2.2 Hyvinvointi ja yhteisöllisyys Yhdessä-projektin lähtökohtina	9
3 YHDESSÄ-PROJEKTIN TAVOITTEET JA TARKOITUS	13
4 YHDESSÄ-PROJEKTIN SUUNNITTELUN TOTEUTUS	15
4.1 Projektipäivän ideointi ja taustaa	15
4.2 Tietoperustan työstäminen	17
4.3 Projektin yhteistyökumppanit	17
4.4 Projektin suunnittelu	19
5 YHDESSÄ-PROJEKTIN TOIMINNALLISEN OSUUDEN TOTEUTUS	23
5.1 Vierailut vanhusten toimintayksiköissä	25
5.2 Avoin yleisötapahtuma	26
6 YHDESSÄ-PROJEKTIN ARVIOINTI	29
6.1 Yhdessä-projektin projektisuunnitelman toteutumisen arviointi	29
6.2 Yhdessä-projektin tavoitteiden arviointi	30
6.2.1 Toiminnalliset tavoitteet	31
6.2.2 Oppimistavoitteet	32
6.2.3 Tulostavoitteet	33
6.3 Itsearviointi ja ammatillinen kasvu	34
7 POHDINTA	37
LÄHTEET	41
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Omat isovanhempani ovat olleet lapsuudessani minua lähellä ja olen viettänyt paljon aikaa heidän kanssaan. Heidän kanssaan vietetty aika on vahvistanut ajatustani siitä, että vanhuksilla on paljon annettavaa lapsille. Työhistoriani lasten parissa on näyttänyt, että monellaakaan ei ole enää mahdollisuutta nähdä isovanhempiaan tai vanhuksia ylipäänsä. Halusin projektiopinnäytetyöni avulla luoda mahdollisuuden lasten ja vanhusten keskinäiselle vuorovaikutukselle.

Alusta asti oli selvää, että haluaisin toteuttaa toiminnallisen opinnäytetyön, joten päädyin tekemään opinnäytetyöstäni projektimuotoisen. Nykypäivän työelämän vaatimuksiin on tullut yhä enenevässä määrin osaamista myös projektityön vaiheista, joten valintani oli luonteva ja ajankohtainen tältäkin osin. Oma liikunnallinen taustani ja innostukseni yhdessä toimimisesta ohjasivat minua toiminnallisen osuuden suunnittelussa vahvasti. Sosionomiopintojen aikana suorittama vanhustyön harjoittelujakso toi vanhusten osallisuuden tukemisen osaksi projektiopinnäytetyötäni.

Projektiopinnäytetyönäni suunnittelin ja toteutin toiminnallisen kaksiosaisen päivän lapsille, heidän perheilleen ja vanhuksille. Yhteiseen Yhdessä-projektiin osallistui lapsia Toholammin kunnan päivähoidosta ja aamu- ja iltapäivätoiminnasta sekä vanhuksia Toholammin vanhusten toimintayksiköistä. Yhdessä-projekti huipentui illan avoimeen yleisötapahtumaan, joka sai liikkeelle myös perheet ja kotona asuvat vanhukset. Päivään kuului ohjattuja liikunnallisia tuokioita, yhteisiä ruokailuhetkiä lasten ja vanhusten kanssa sekä musiikkia, laulua ja yhdessä olemisen riemua vauvasta vaariin.

Projektiopinnäytetyöni tietoperustana ovat lastensuojelulaki, valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Erik Allardtin (1976) hyvinvoinnin ulottuvuudet, Keski-Pohjanmaan hyvinvointi strategia sekä Bronfenbrennerin (mukaillen Hujala, Puroila, Parriola & Nivala 2007) ekologinen systeemiteoria. Perherakenteiden muuttumisen ja moninaistumisen vuoksi olen auki avannut myös päivähoidon historiaa pohtien sen mahdollisuuksia perheiden arjen tukemiseen ja lapsen toimintaympäristöjen toteuttamiseen tänä päivänä.

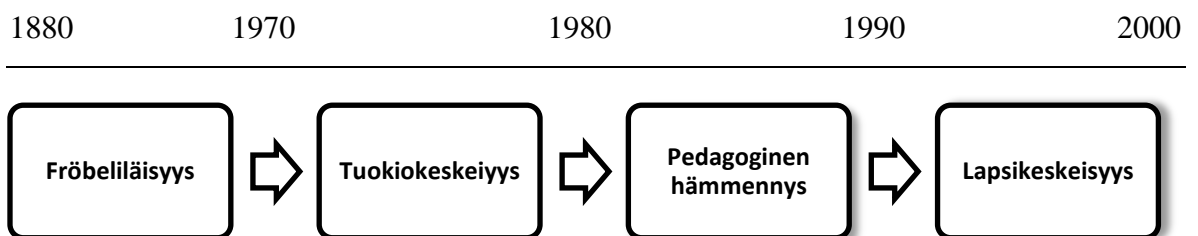
Projektiopinnäytetyön raporttini koostuu tietoperustasta, toiminnallisesta osuudesta ja arvioinnista. Projektisuunnitelma (LIITE 1) on myös osa projektiopinnäytetyötäni. Siinä olen avannut kattavasti edellä mainittuja tietoperustoja, ja se on toiminut pohjana toiminnallisen osuuden rakentamiselle. Tietoperustaa olen syventänyt ja käynyt läpi laajemmin tässä lopullisessa raportissani. Toiminnallisen osuuden olen kirjannut vaiheittain läpi käyttäen apuna Kettusen (2003) kaaviota projektin etenemisestä. Tähän kuuluu projektin valmistelu, suunnittelu, toteutus ja arviointi. Arvioinnin apuna olen käyttänyt osallistujilta keräämiäni palautteita ja sosionomin (AMK) kompetenssiosaamisen tasoja, korostaen varhaiskasvatustiosaamista. Pohdintaosuuteen olen kirjannut mahdollisia kehittämisideoita ja jatkosuunnitelmia sekä läpikäynyt koko opinnäytetyöprosessin onnistumista.

2 YHDESSÄ-PROJEKTIA OHJAAVA TIETOPERUSTA

Tässä luvussa syvennän projektisuunnitelman tietoperustaa tarkemmin. Yksi avaamistani kokonaisuuksista on varhaiskasvatussuunnitelma, jonka pohjalta olen lähtenyt suunnittelemaan toiminnallista osuutta työssäni. Perheiden historiaa ja muutoksia olen avannut varhaiskasvatuksen historian yhteydessä, sillä ne linkittyvät vahvasti yhteen ja toimivat yhteisöllisyyden merkityksen antajana. Varhaiskasvatuksen teorioista olen työssäni tuonut esille Bronfenbrennerin ekologisen systeemiteorian, jossa korostuu yksilön vuorovaikutus erilaisten kasvuympäristöjen kanssa (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 204). Myös hyvinvoinnin ulottuvuudet Erik Allardtilla (1976) mukailleen sekä Keski-Pohjanmaan alueen hyvinvointistrategia (2010) ovat esillä työssäni, sillä ne tukevat yhteisöllisyyden näkökulmaa.

2.1 Varhaiskasvatus tukemassa vanhemmuutta erilaisissa toimintaympäristöissä

Alla olevassa aikajanassa (KUVIO 1) on pääpiirteittäin varhaiskasvatuksen kehityksen kulku Suomessa sekä tärkeimpiä pedagogisia vaiheita. Varhaiskasvatuksen kehitykseen vaikuttaa meneillään olevat poliittiset suuntaukset sekä muutokset perheissä ja heidän tarpeissaan. Pedagogiikalla tarkoitetaan oppeja, käytäntöjä ja periaatteita, joilla on määritelty lasten elämää ja jotka ovat ohjanneet lasten ja aikuisten välistä vuorovaikutusta päivähoidossa. (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 58; Forsberg & Nätkin 2003, 163–168.)

KUVIO 1. Varhaiskasvatuksen kehityksen kulku Suomessa (Karila, Kinos & Virtanen 2001, 81).

Suomalaisen varhaiskasvatuksen juuret ovat 1800-luvun alussa, jolloin teollistuminen toi mukanaan yhteiskuntapoliittisia kysymyksiä. Teollistuminen vaikutti perheitä pienentäen

ja köyhdyttään sekä horjuttaen sosiaalisten yhteisöjen asemaa maassamme. Tällä vuosisadalla aloittivat toimintansa ensimmäiset pikkulasten koulut, turvakodit ja päivähuoltolat, joita moitittiin lasten kehityksen riittämättömästä tuntemuksesta. Friedrich Fröbelin innoittamana ja Hanna Rothmanin aikaansaamana aloittivat toimintansa myös lastentarhat, joissa toiminta oli pedagogisempaa ja perustui lasten hoitoon, kasvatukseen ja opettamiseen. 1970-luvulla päivähoitojärjestelmä sai alkunsa elinkeinorakenteen muutosten ja naisten työllistymisen seurauksena. Päivähoitolain (laki lasten päivähoidosta 1973/367) tullessa voimaan vuonna 1973 otti yhteiskunta osittain vastuuta lapsen kasvatuksesta ja hoidosta muuttaen vanhaa tottumusta, jossa vastuu oli yksinomaan perheillä ja katsottiin, että päivähoito kuului vain perheille, joilla on pienet tulot ja äidin oli mieselättäjän puuttumisen tai taloudellisen pakon vuoksi käytävä töissä. 1970-luvulla ilmestyi pedagogisia oppaita toimintatuokioiden suunnittelun tueksi. Tuokiokeskeisessä toiminnassa toiminta lähti aikuisten kokemuksista, tietämyksistä ja tavoista. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 99–100; Helenius & Korhonen 2008, 211–212; Finlex 2010; Karila, Kinos & Virtanen 2001, 67–70; Forsberg & Nätkin 2003, 163–165.)

1990-luvun jälkeen lasten kasvatustyölle asetettiin tavoitteita, jotka edellyttivät lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen teoreettisen tietämyksen lisäksi tietoa myös ympäröivän yhteiskunnan merkityksestä lapsen kasvuun. 1990-luvun alussa aloitettiin erilaisia kokeiluja (mm. Käytäntöshokki ja Voisiko jotain olla toisin lasten päivähoidossa?) päiväkodeissa toiminnan muuttamiseksi. Kokeilujen tarkoituksena oli muuttaa toimintaa siten, että lasten aktiivisuus ja aloitteellisuus olisivat isommassa roolissa. Muutosten myötä aikuiset ymmärsivät lasten oppivan myös kaikessa toiminnassa ja toisiltaan, ei pelkästään aikuisten ohjaamissa tuokioissa, niin kuin tähän asti oli kuviteltu. Vuonna 1996 myönnettiin subjektiivinen päivähoito-oikeus, minkä seurauksena jokaisella lapsella on oikeus hoitopaikkaan vanhempien työtilanteesta huolimatta. (Hujala ym. 2007, 99–113; Finlex 2010; Karila, Kinos & Virtanen 2001, 73–74.)

Tänä päivänä varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jossa ovat mukana lapsen huoltajat ja kasvatuksen ammattilaiset tavoitteenaan hyvinvoiva lapsi, jota tuetaan fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella alueella. Tavoitteiden saavuttamiseksi ja lapsen tasapainoisen elämän turvaamiseksi tarvitaan luotettavaa ja molemminpuolista kasvatuskumppanuutta perheiden ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välillä. Varhaiskasvatuksen historian kulusta (KUVIO 1) näkee päivähoiton kehityksen, joka on pyrkinyt kulloisenakin aikakautena vastaamaan perheiden muuttuneisiin tarpeisiin. Ydinperheen käsitys on väis-

tymässä nykyisten perheen määritelmien tieltä, jotka käsittävät mm. yksinhuoltajaperheitä, adoptioperheitä sekä uusperheitä. Yksilöt ovat nousseet keskeisempään rooliin perheissä, kuin ennen. Perheisiin on ennen kuulunut myös monia sukupolvia ja sisaruksia on ollut enemmän, nykyään moni lapsi on ainokainen. Yksilöllisyyden korostamisen perheissä sekä perhesuhteiden ja kokoonpanojen muutosten myötä on päivähoidon vastuu yhteisöllisyydestä ja vuorovaikutuksesta toisten ihmisten kanssa lisääntynyt. (Vilén, Vihunen, Vartiainen, Siven, Neuvonen & Kurvinen 2006, 197; Utrio 2001, 492–495.)

Pedagoginen toiminta varhaiskasvatuksessa on vahvistunut entisestään ja lapsi-aikuinen valtasuhde on muutospaineen alla. Lasten rooli nähdään yhä enemmän oma-aloitteisena aktiivisena toimijana sekä heitä kannustetaan omatoimisuuteen, jotta oma ymmärrys kasvaisi vuorovaikutuksessa sosiaalisen ja fyysisen ympäristön kanssa. Tämä korostaa sosiokulttuurista ajattelua, jossa lapsi nähdään aktiivisena ja pätevänä toimijana yhteisössään. Lasten osallisuuden korostaminen ja vertaisena vuorovaikutuskumppanina näkeminen on kirjattu valtakunnallisiin varhaiskasvatusta ohjaaviin asiakirjoihin. Tämä on ollut osaltaan nostamassa asiaa keskusteluihin ja tuonut yhteisöllisyyden tärkeäksi osaksi varhaiskasvatusta. Lapsen liiallisesta yksilöllisyyden korostamisesta ollaan siirtymässä yhä enemmän ryhmän jäsenyyteen ja yhteiseen toimintaan. Osallisuuden käsite, joka korostaa yhteisöllisyyttä, on lapsen ja aikuisen tasavertaista neuvottelua ja toimintaa, ei pelkästään sitä, että lapsi on aktiivisena toimijana ympäristössä. Tämä suunta on tarpeen perheiden muuttuessa yhä moninaisemmiksi systeemeiksi. (Hujala & Turja 2011, 43–46; Rönkkö & Rytönen 2010, 89–93.)

2.1.1 Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaamassa Yhdessä-projektin tavoitteita

Varhaiskasvatusta ohjataan erilaisten asiakirjojen ja linjausten kautta sekä kuntatasolla että, myös valtakunnallisesti. Valtakunnan tasolla tärkein ohjaava asiakirja on varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Valtakunnallista ohjausta antavat myös lasten päivähoitoa ja esiopetusta koskevat lait ja asetukset. Kuntien omat linjaukset ja strategiat ohjaavat kunnan oman varhaiskasvatussuunnitelman tekoa ja voivat olla osana lapsipoliittista ohjelmaa tai omana asiakirjanaan, joista löytyvät varhaiskasvatuksen järjestämisen keskeisimmät periaatteet, kehittämistyö sekä palvelujärjestelmä. Kunta voi tehdä oman varhaiskasvatussuunnitelmansa tai olla osana lähikuntien yhteistä varhaiskasvatussuunnitelmaa. Kunnissa tai

kaupungeissa, joissa toimii useampi päiväkot, on jokaiselle yksikölle kirjattu omat varhaiskasvatussuunnitelmat, joissa on tarkempi kuvaus yksikön tavoitteista ja käytännön toiminnasta sekä mahdollisista erityispiirteistä. Jokaisessa päiväkodissa lapsille kirjataan myös omat varhaiskasvatussuunnitelmat yhdessä vanhempien kanssa ohjaamaan varhaiskasvatuksen toteuttamista yksilöllisesti kunkin lapsen kohdalla. (Stakes 2005, 7–9.)

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteena on edesauttaa varhaiskasvatuksen yhtäläistä toteuttamista maassamme ja lisätä henkilöstön ammatillista tietoisuutta sekä moniammatillista yhteistyötä kaikkien niiden toimijoiden välillä, jotka ovat mukana tukemassa lasta tai perhettä ennen oppivelvollisuuden alkamista. Myös perheiden osallisuus lapsensa varhaiskasvatuksen palveluihin on yksi vaikuttamisen painopiste perusteissa. Kunnille jää kuitenkin isot mahdollisuudet organisoida ja toteuttaa varhaiskasvatustaan omassa kunnassaan perheiden parhaaksi. Kuntien omista suunnitelmista tulee ilmetä varhaiskasvatuksen sisällöt ja toimintatavat kaikissa eri muodoissa. Suunnitelmiin vaikuttavat yhteiskunnan muutokset ja ympärillä vallitseva muuttuva kulttuuri. (Stakes 2005, 7–8.)

Toholammin kunnan varhaiskasvatussuunnitelmassa arvoiksi on määritelty luottamus, turvallisuus, lapsen ja lapsuuden arvostaminen, ilo, perhekeskeisyys ja tilan antaminen yksilölliselle kehitykselle ja kasvulle. Päämääräksi on määritelty lapsi, jolla on terve itsetunto ja josta kasvaa eettisesti vahva ja sosiaalinen ihminen. Varhaiskasvatusympäristön tulee olla monipuolinen ja tukea lapsen liikkumista, leikkimistä, tutkimista ja taiteellista kokeilua. Mielekäs ympäristö vaikuttaa kannustavasti lapsen omatoimisuuteen. Arvoissa esille nostettu ilo pyritään mahdollistamaan oppimisen ja onnistumisen elämyksien kautta. Ollessaan vuorovaikutuksessa ympäristön ja toisten lasten sekä aikuisten kanssa lapsi yhdistää asioita ja tilanteita omiin kokemuksiinsa. Mielekkään tekemisen ja vuorovaikutuksen kautta lapsi kokee onnistumisen ja oppimisen iloa. (Toholammin kunta 2011, 7, 9.)

Varhaiskasvatuksen keskeisiä sisältöjä ohjaavat erilaiset orientaatiot. Yhdessä matemaattinen, luonnontieteellinen, historiallis-yhteiskunnallinen, esteettinen, eettinen sekä uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio muodostavat kokonaisuuden lapsen kasvatuksen tavoitteille. Näiden avulla turvataan mahdollisimman monipuolinen ja kokonaisvaltainen kuva maailmasta. Kielellinen ilmaisu näkyy kaikissa orientaatioissa ja on mukana kaikissa vuorovaikutustilanteissa, joten ammattilaisten on tärkeää käyttää mahdollisimman tarkkaa ja hyvää kieltä sekä avata uusia käsitteitä lapsille. Erilaiset yhteistyökumppanit ja -tahot ovat myös vahvasti mukana päivähoidon toiminnassa. Yhteistyö on mm. erilaisia retkiä, tapahtumia ja

vierailuja erilaisissa uusissa ympäristöissä. (Stakes 2005, 26–27; Toholampi 2011, 13–14, 17.)

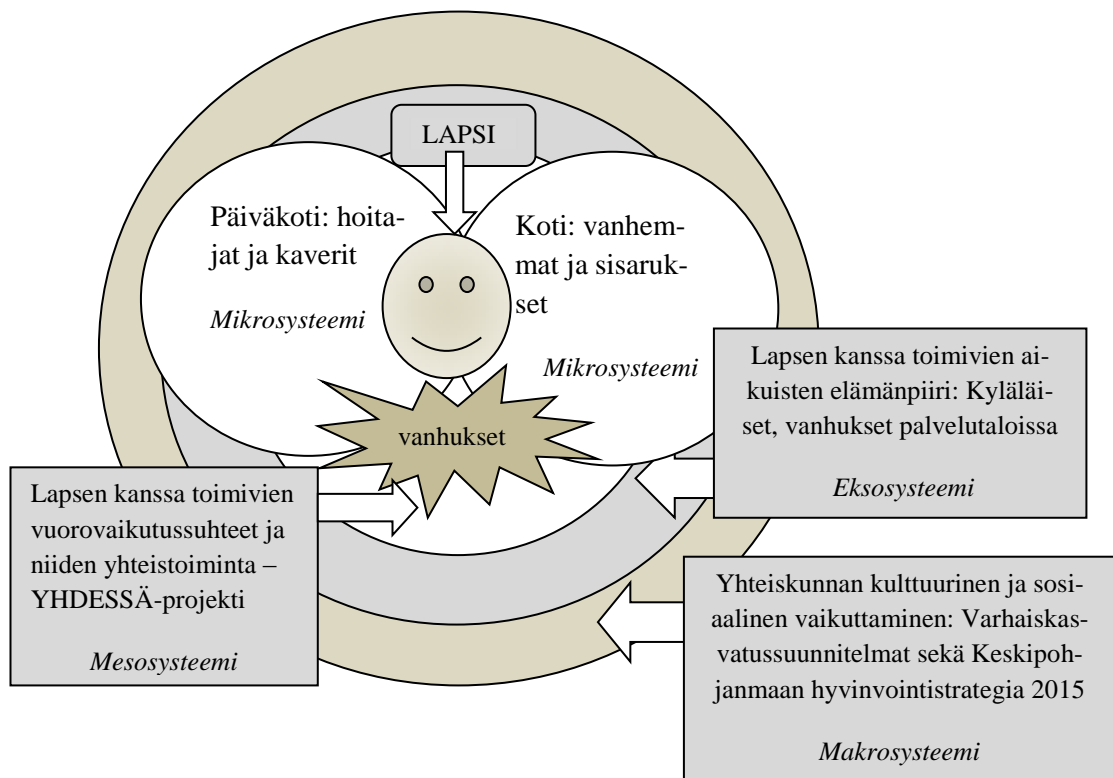
Historiallis-yhteiskunnallinen orientaatio pitää sisällään kansan- ja juhlaperinteiden opettamista. Lapsille kerrotaan siitä, miten Suomessa elettiin ennen ja miten maailma on muuttanut. Lasten kanssa keskustellaan myös esim. Kalevalan, Eino Leinon, Runebergin ja Aleksis Kiven päivistä sekä käydään läpi, kuinka erilaisten koneiden ja laitteiden keksiminen on muuttanut mm. maatalan töitä (Stakes 2005, 28). Yhdessä-projekti toteuttaa vahvasti historiallis-yhteiskunnallista orientaatiota tutustuttamalla lapsia vanhoihin esineisiin sekä perinteisiin vuorovaikutuksessa vanhusten kanssa. Vanhuksilta suoraan kuultu tieto on usein monimuotoisempaa ja moniulotteisempaa, sillä lapset saavat halutessaan kysellä vanhuksilta ja vanhukset tuovat tarinoihin mukaan myös heidän omat kokemuksensa ja tunteensa. Päiväkodin henkilöstöllä ei välttämättä ole samanlaista tietoa, kuin vanhuksilla, jotka ovat itse olleet käyttämässä vanhoja työkoneita ja näkemässä kyseistä aikaa.

Esteettinen ja eettinen orientaatio ovat monitahoisia ja avautuvat lapsille parhaiten useiden erilaisten aistikanavien kautta. Lapsen tulee saada luoda omakohtaisia ja ainutlaatuisia aistimuksia. Esteettiseen orientaatioon kuuluu näkeminen, havaitseminen, luominen, tunteminen, kuuleminen ja kuvittelemisen. Arkipäiväisissä tilanteissa luodaan mahdollisuuksia käsitellä eettisiä kysymyksiä. Ystävänä oleminen, toisten auttaminen, oikean ja väärän tunnistaminen, oikeudenmukaisuus, riitojen sopiminen, anteeksipyyttäminen ja antaminen ovat asioita, joita lasten kanssa käsitellään eettisessä orientaatioissa. Lapsia tulee ohjata empatiisuuteen, toisten huomioimiseen sekä erilaisuuden arvostamiseen. Hyvä itsetunto luo pohjaa erilaisuuden kunnioittamiseen ja hyväksymiseen. (Stakes 2005, 28–29.) Yhdessä-projekti tukee eettisen orientaation tavoitteita luomalla vuorovaikutustilanteita ja yhdessä olemista. Toisten ihmisten kunnioittaminen ja hyvät tavat korostuvat kanssakäymisen kautta ja yhteisessä tekemisessä vanhusten kanssa. Eettisen orientaation tavoitteet ovat tärkeitä varhaiskasvatuksessa, sillä siellä luodaan pohjaa koulumaailmaan ja kaverisuhteiden alkamiselle.

2.1.2 Bronfennerin ekologisen teorian merkitys Yhdessä - projektissa

Projektiani ohjaa kontekstuaalisen kasvun malli (KUVIO 2), jossa lapsi nähdään aktiivisena toimijana suhteessa ympäristöönsä. Lapsen mikro- ja makrosysteemeihin kuuluvat

oman perheen ja varhaiskasvatusympäristön lisäksi myös yhteiskunta. Bronfenbrennerin ajattelutapa korostaa eri toimijoiden merkitystä lapsen elämässä; Yksilön toimiminen ja kokemukset erilaisissa konteksteissa sekä erilaisista uskonnollisista, sosiaaliluokista, kulttuureista ja ikäryhmistä tulevat vuorovaikutukselliset kohtaamiset edesauttavat lapsen kehitystä ja ovat sille myönteisiä. Ekologisen teorian merkityksen ymmärtäminen lapsen kehityksessä auttaa näkemään ja havainnoimaan laajemmin lapsen elämää ja näin tukemaan lasta hänen hyvinvoinnissaan. Vuorovaikutus on tärkeä yhteisrakentaja toimijoiden välissä. (Hujala ym. 2007, 15–16, 19; Karila, Kinon & Virtanen 2001, 212; Leinonen 2004, 34.)

KUVIO 2. Kontekstuaalisen kasvun malli Yhdessä-projektissa (mukaillen Hujala ym. 2007, 21.)

Mikrosysteemissä ovat lapsen toimijat, kuten päiväkoti ja koti sekä kaverit. Mikrosysteemin kanssa lapsi on suorassa kontaktissa ja vuorovaikutuksessa. Mesosysteemissä ilmenee lapsen kanssa toimivien keskinäinen vuorovaikutus, ja se toimii tärkeänä suhteiden rakentajana. Näiden suhteiden toimivuus tukee lapsen sosiaalistumista toimivalla vuorovaikutuksella yhteisen tavoitteen kautta. Jos Mesosysteemissä toimijoiden tavoitteet ovat eriävät tai kommunikointi ja yhteydenpito ontuvaa, vaikuttaa se lapsen kehitykseen ja sosiaalistumiseen negatiivisella tavalla. Esimerkiksi päiväkodin ja vanhempien toimiva suhde (kasva-

tuskumppanuus) sekä yhteiset tavoitteet ja toimintatavat tukevat lapsen kehitystä hyvällä tavalla. Eksosysteemi kuvastaa ympäristöjen välisiä suhteita ja prosesseja. Nämä voivat liittyä lapsen kehitykseen välillisesti, mikä tarkoittaa, että ne ovat osana jonkin toimijan ympäristöä ja vaikuttavat tämän kautta myös lapsen kehitykseen. Makrosysteemissä on kulttuuriset arvot, tavat ja lait. Se vaikuttaa lapsen kehitykseen muiden kerrosten läpi. (Niikko, Pellikka & Savolainen 2008, 21–39.)

Edellä olevaan kuvioon (Kuvio 2) olen sijoittanut Yhdessä-projektin osaksi lapsen systeemimallia. Perheissä tapahtuvien muutosten myötä eivät vanhuksat ja isovanhemmat välttämättä enää ole osana lapsen mikrosysteemiä. Vanhusten ja lasten väliset kohtaamiset on luotava yhteistyössä mikro- ja eksosysteemien kautta. Näiden yhteisten hetkien mahdollisuuksista kertoo mielestäni toimiva mesosysteemi ja päiväkodin avoin asenne uusille konteksteille. Yhdessä-projekti toimi erilaisten toimijoiden yhteensaattajana ja vuorovaikutuksen sekä yhteisen toiminnan alulle panijana, juuri tästä mesosysteemissä on kyse. Päiväkoti on tässä isossa roolissa, varsinkin niiden perheiden kohdalla, joiden isovanhemmat eivät ole läsnä lasten arjessa. Yhdessä-projektin makrosysteemiin kirjasin varhaiskasvatussuunnitelmat ja Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategian, sillä näiden tavoitteiden pohjalta pyritään työskentelemään vanhusten ja lasten vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi. Tämän vuoksi on tärkeää nostaa esille ajankohtaisia strategioita ja projekteja. Kaiken tämän mahdollistaminen vaatii myös perheiden ja vanhempien mukana oloa ja tuen antamista esimerkiksi vastaaville projekteille. Vuorovaikutuksen lisäksi projekti tutustuttaa lapsia ja henkilökuntaa uusiin yhteistyötahoihin ja avartaen lasten elinympäristöä päivähoiton tuesta pihapiiristä laajempaan kontekstiin.

2.2 Hyvinvointi ja yhteisöllisyys Yhdessä-projektin lähtökohtina

Suomalaisten hyvinvoinnista ja sen kehittymisestä puhutaan menestystarinana. Olemme nousseet takapajuisesta Venäjän maakunnasta itsenäiseksi ja hyvinvoivaksi valtioksi. Suomen katsotaan olevan monessakin asiassa maailman maiden edelläkävijä. Suomen institutionaalista mallia kutsutaan hyvinvointivaltioksi, ja Suomessa ero köyhien ja rikkaiden välillä on pohjoismaisista maista pienimpiä. Nämä kertovat siitä, että valtiolla on merkitystä ja mahdollisuuksia vaikuttaa kansalaistensa hyvinvointiin, voidaan puhua jopa velvoitteesta. Valtion on luotava mahdollisuuksia hyvinvoinnin lisäämiseen sekä huolehdittava

riittävästä hyvinvoinnin tasosta muuttuvissakin tilanteissa. Olemme useimmissa hyvinvointia mittaavissa mittareissa kymmenen parhaan maan joukossa. Hyvinvoinnin mittaamisessa kiinnitetään huomiota seuraaviin muuttujiin: materiaallinen hyvinvointi, terveys, poliittinen vakaus, perhe-elämä, yhteisöllisyys, ilmasto, työttömyys, poliittinen vapaus ja sukupuolten tasa-arvo. Tuloksissa on otettava huomioon erilaiset lähestymistavat ja se mistä lähtökohdista hyvinvointi on määritelty. (Saari 2011, 19–21, 74–75; Leinonen 2004, 26.)

Suomalainen sosiologi Erik Allardt on tutkinut erityisesti yhteiskunnallista rakennetta ja sosiaalista toimintaa. 1960–1970 -luvuilla hän tutki myös hyvinvointia ja yhdisti näissä tutkimuksissaan objektiivisia elinolomittareita, omakohtaisia elämänlaadun käsitteitä sekä onnellisuuden kokemuksia. Allardtin mukaan nämä eivät sulje toisiaan pois, vaan pikemminkin täydentävät toisiaan ja antavat osuvamman kuvan hyvinvoinnista yhdessä. Allardt on tutkimuksissaan verrannut hyvinvointia eri pohjoismaissa. Hän määrittelee hyvinvoinnin tilaksi, jossa ihmisellä on mahdollisuus saada tarpeensa tyydytetyksi. (Saari 2011, 115; Allardt 1976, 13–21.)

Allardt on määritellyt hyvinvoinnin kolme ulottuvuutta, joiden avulla ihminen pyrkii tyydyttämään tarpeensa. Yksi ulottuvuus on elintaso (having), joka käsittää fysiologiset tarpeet. Jokainen ihminen tarvitsee ruokaa, nestettä, lämpöä, ilmaa ja tietyn määrän turvallisuutta. Nämä elintason arvot ovat tärkeitä hyvinvoinnin edustajia, sillä alhainen elintaso vaikuttaa ihmisen käyttäytymiseen ja sosiaaliseen organisaatioon selvästi.

Toinen ulottuvuus on Allardtin mukaan itsensä toteuttamisen muoto (being). Tekeminen kuvaa itsensä toteuttamista joiltakin osin ja on tärkeä hyvinvoinnin arvo. Itsensä toteuttaminen voidaan jakaa neljään arvoluokkaan, helpottamaan käsitteen kuvausta: 1. Yksilöä pidetään persoonana, 2. Yksilö saa osakseen arvontoa, 3. Yksilöllä on mahdollisuuksia (edellä mainittu tekeminen) sekä 4. Yksilön mahdollisuudet poliittiseen osallistumiseen. Yksilön mahdollisuudet ovat usein sidoksissa poliittisiin päätöksiin ja näin ollen myös hänen poliittisiin resursseihinsa. (Allardt 1976, 39–49.)

Allardtin kuvaamassa kolmannessa ulottuvuudessa, yhteisyysuhteissa (loving), on lähtökohdiana ajatus siitä, että ihmisellä on luontainen tarve kuulua sosiaalisten suhteiden verkoon sekä toveruuden tarve. Jokaisella yksilöllä on siis tarve symmetriseen suhteeseen, jossa ilmenee hellyyden osoituksia, rakkauden ilmauksia ja huolenpitoa. Symmetrisyys suhteessa tarkoittaa, että ihminen on sekä antajana että vastaanottajana. Edellä mainittujen suhteiden toteutuessa voidaan puhua yhteisyydestä. Etenkin yhteisyys edesauttamassa ih-

misen hyvinvoinnin toteutumista, sillä sosiaaliset suhteet ja sosiaalisuuden tarpeen tyydyttäminen ovat hyvinvoinnin kannalta olennaisia. Ilman sosiaalisia suhteita ihminen saattaa kokea olonsa yksinäiseksi. Sosiaalisen suhteen toteutuessa symmetrisesti ja tasapuolisesti ihminen kokee olevansa tarpeellinen. Tarpeellisuuden tunne taas lisää hyvinvoinnin tunnetta. (Allardt 1976, 42–44.)

Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia (2010) on suunnan näyttäjä ja työväline, jonka avulla kuntien päättäjät voivat suunnitella ja kehittää alueensa hyvinvointia. Johtoajatuksena on lisätä Keski-Pohjanmaan alueen asukkaiden hyvinvointia. Keski-Pohjanmaan liitto, jäsenkunnat, kuntayhtymät ja keskeiset alueen hyvinvoinninkehittäjät (yhdistyksiä, yhteisöjä) allekirjoittivat toukokuussa 2011 Keski-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen. Myös Toholammin kunta on allekirjoittanut tämän hyvinvointisopimuksen. Toimijat sitoutuvat sopimuksessa edistämään hyvinvointia toimien yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja olemaan mukana kehittämässä alueellista hyvinvointia. Toimintaa ohjaavat edellä mainitut hyvinvointistrategia ja sen toteuttamisessa auttavat asiakirjat, kuten strateginen toteuttamisohjelma vuosille 2012–2015 sekä Keskipohjalaista hyvinvointia yhteistyönä -hanke. (Keski-Pohjanmaan liitto 2010, 1–2; Keski-Pohjanmaan liitto 2012, 2.)

Strategiassa määritettyjä tavoitteita hyvinvoinnin parantamiseksi ovat:

- Yhteisöllisyys ja osallisuus kasvavat
- Saatavilla on tarpeenmukaiset hyvinvointipalvelut
- Terveyttä edistävät elämäntavat vahvistuvat
- Elämässä kulttuurin ja liikunnan hyvinvointivaikutukset kasvavat
- Elinympäristön turvallisuus, viihtyisyys ja arjen sujuvuus vahvistuvat

(Keski-Pohjanmaan liitto 2010, 5.)

Strategiassa keskipohjalainen yhteisöllisyys nähdään vahvuutena ja keskeisenä osana toimintaa. Jo olemassa olevia yhteisöllisyyden muotoja pyritään vahvistamaan ja uusia kehittämään hankkeen avulla. Kolmannen sektorin toimijoiden aito kuuleminen, toiminnan tukeminen ja kannustaminen sekä mukaan ottaminen ovat keskeisiä keinoja hyvinvoinnin lisäämisessä. Avoin, keskusteleva, rohkea ja rajoja ylittävä toiminta, jossa vuorovaikutus eri toimijoiden välillä lisääntyy, edesauttaa yhteisöllisyyttä ja välittämistä. Keskeisenä aja-

tuksena hankkeessa on myös se, että maaseudulla on voitava asua jatkossakin ja siellä on oltava riittävät palvelut. Maaseudun luonnonläheisyys ja turvallisuus tulisi nähdä voimavaroina. (Keski-Pohjanmaan liitto 2010, 7, 14.)

Yhteisöllisyyteen kasvattamista pidetään tärkeänä lapselle, sillä se lisää toisten kunnioittamista, erilaisuuden arvostamista ja kykyä joustaa muuttuvissa tilanteissa. Amerikkalainen psykoanalyttikko Erik H. Erikson on samaa mieltä yhteisöllisyyden positiivisesta vaikutuksesta lapsen kasvulle ja kehitykselle. Hänen mukaansa ihmisen persoonalliset perusvahvuudet kehittyvät yhteisöllisissä tapahtumissa. Lapsen tulee käydä perusluottamuksen ja perusepäluottamuksen tilanteet läpi turvallisessa vuorovaikutuksessa, muutoin lapselle ei hänen mukaansa kehity luottamusta toisiin ihmisiin. Erikson liittääkin Egon kehityksen sosiaaliseen ympäristöön ja korostaa vastavuoroisuutta yhteisöllisyydessä. (Karila, Alasuu-tari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 12–13; Hyypä 2002, 157–158.)

Kasvatustieteen tohtori Tuulikki Ukkonen-Mikkonen (2012) kirjoittaa vanhusten ja lasten välisestä vuorovaikutuksesta kannustaen kehittämään yhteistä toimintaa mm. yhteisten palvelukeskusten kautta. Lasten ja vanhusten välisen vuorovaikutuksen kautta lisääntyy myös yhteisöllisyys. Vanhusten kautta lapsille välittyy kulttuuria, erilaiset taidot sekä lapset oppivat ymmärtämään elämäntilannetta. Vanhusten ja lasten keskinäinen vuorovaikutus opettaa lapsille sosiaalisia taitoja, käytöstapoja ja mahdollistaa ystävyyssuhteiden luomista. Vuorovaikutus lasten ja vanhusten välillä synnyttää yhteisöllisyyttä toimipaikkojen henkilökunnan ja lasten vanhempienkin välille. (Läpäperin 2012, 23-24 mukaan.)

Yhteisöllisyyttä voidaan kuvata myös sosiaalisesti pääomaksi. Utilitaristi John Stuart Mill vannoi yhteisöllisyyden nimeen, sillä hän koki, että osallistuessaan julkisiin tehtäviin ihminen edistää oman etunsa lisäksi myös muidenkin etua. Vuonna 1916 käytettiin ensimmäisiä kertoja sosiaalisen pääoman käsitettä seuraavan määritelmän kautta: Sosiaalinen pääoma on ihmisten keskinäistä hyvää tahtoa ja yksilöiden ja perheiden sosiaalista vuorovaikutusta. Kolmannen sektorin toimijat eli yhdistykset ja erilaiset harrastusryhmät ovat vahvasti mukana sosiaalisen hyvinvoinnin lisääjinä. Niiden toiminta yhdistää ja kasvattaa luottamusta ihmisten välillä ja se on välttämätöntä yhteisöllisyyden saavuttamiseksi. Kolmannen sektorin toiminta on ennen kaikkea sosiaalista hyvinvointia lisäävää, mutta sen toiminta näkyy myös terveysalalla, jossa on monia itsehoito-, oma-apu- ja vertaistukiryhmiä. Kolmannen sektorin toiminnan kasvua hidastaa kansalaisten tietämättömyys yhdistysten ja järjestöjen toiminnoista. (Hyypä 2002, 48–73.)

3 YHDESSÄ-PROJEKTIN TAVOITTEET JA TARKOITUS

Toteutin Yhdessä-projektin varhaiskasvatusympäristössä päiväkodissa, Sateenkaaren päiväkodin omien lähtökohtien ja arvojen pohjalta. Yhdessä-projektissa lasten rooli korostuu, sillä opinnäytetyöni yksi osa on varhaiskasvatuskelpoisuuden saavuttaminen. Projektin suunnittelua ohjasivat vahvasti Toholammin päivähoidon oma varhaiskasvatussuunnitelma sekä valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Tavoitteeni oli tarjota lapsille ja vanhuksille yhteistä toimintaa, jossa he itse pääsivät osallistumaan ja vaikuttamaan toiminnan luonteeseen. Tavoitteissa (TAULUKKO 1) olen huomioinut lasten roolin, varhaiskasvatuksen sekä omat tavoitteeni, valmistuvana sosionomina. Jokaisen toimijan kautta olen määritellyt erikseen toiminnalliset tavoitteet, oppimistavoitteet ja tulostavoitteet.

TAULUKKO 1. Yhdessä-projektin tavoitteet

	<u>Lapsi</u>	<u>Varhaiskasvatus</u>	<u>Sosionomi- opiskelija</u>
Toiminnalliset tavoitteet	Pääsee osallistumaan toimintaan, kohtaa vanhuksia ja on aktiivinen toimija	Uusia toimintatapoja arkeen	Projektityössä toimiminen, projektin hallinta, ideointi
Oppimistavoitteet	Toisten huomioiminen, hyvien tapojen ja käytösmallien sekä sosiaalisten taitojen vahvistaminen	Uusien, erilaisten ympäristöjen ja toimijoiden näkeminen ja hyödyntäminen lapsen vuorovaikutuksessa, historiallis-yhteiskunnallisen orientaation vahvistaminen käytännössä	Lasten osallisuuden edistäminen ja heidän vaikuttamismahdollisuuksien tukeminen, moniammatillisen työotteen osaaminen ja verkostotyön hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, lasten kasvatusyhteisöiden muodostumisen ja ylläpitämisen edistäminen
Tulostavoitteet	Lisää vuorovaikutusta lasten ja vanhusten kesken, saada jatkossakin yhteisiä hetkiä vanhus-ten kanssa	Yhteistyön lisääminen vanhusten kanssa, yhteisten toiminnallisten tuokioiden lisääminen, valmiita toimintamalleja	Avata ovia vanhusten ja lasten välisen yhteistyön kehittämiseksi, lapsille suunnatun toiminnan järjestäminen ja toteuttaminen varhaiskasvatuksen periaatteet huomioiden

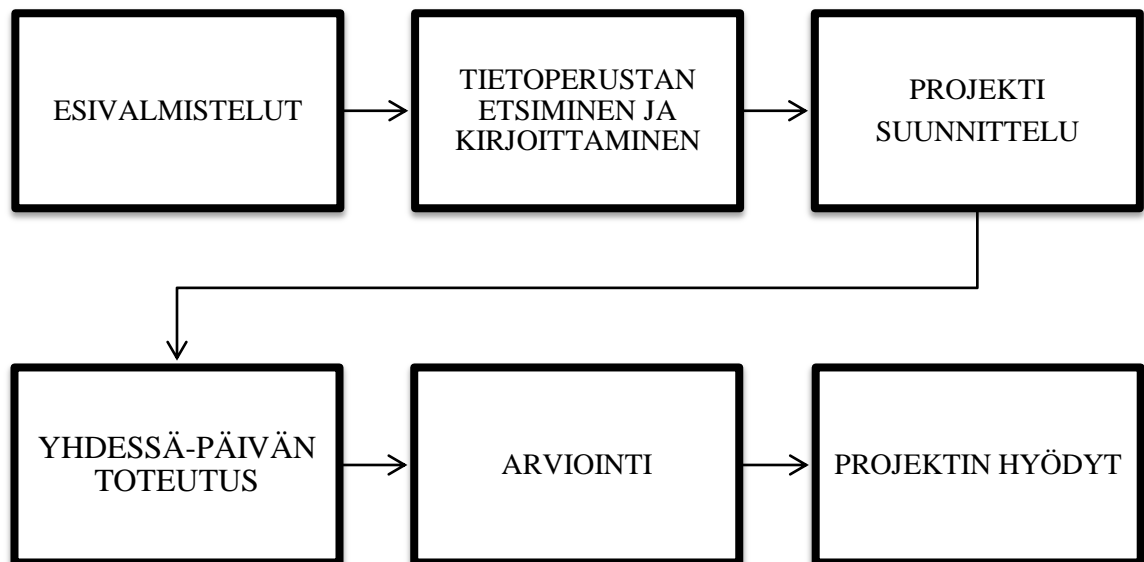
Opinnäytetyöni tarkoitus oli saada koottua yhteen eri tahoja, jotka voivat olla jatkossakin järjestämässä vastaavanlaisia tapahtumia tai yhteisiä kohtaamisia vanhusten ja lasten välille. Tarkoitukseni oli myös yhteisten tapahtumien myötä, herätellä Toholammin paikallisia toimijoita hyvinvoinnin tukemiseen ja tätä kautta näkemään sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeys ihmisen elämässä.

Vahvana ohjenuorana toimi Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia (2010), jossa määritellään alueemme hyvinvointitekijät ja mahdollisuudet sekä tavoitteita niiden kehittämiseen.

Toiminnallisiin tavoitteisiin kirjaamani osallistuminen ja vanhusten kohtaaminen olivat lähtökohtia päiväkodin vierailujen suhteen. Oppimistavoitteisiin nostin käytöstavat ja etenkin toisten huomioimisen. Vuorovaikutustilanteiden luominen mahdollistaa kohtaamisen ja toisen huomioimisen toimijoiden välillä. Lasten ja vanhusten yhteiset hetket rikastuttavat molempien arkea, joten oli tärkeää, että molemmat osapuolet saisivat osallisuuden kokemuksia. Tähän pyrin toiminnallisen osuuden kohdentamisella vanhusten ja lasten omiin lähtökohtiin. Jotta kaikki voisivat osallistua iästä ja kunnosta huolimatta, oli ohjelma leikkisää ja toiminta muunneltavissa osallistujien mukaan.

4 YHDESSÄ-PROJEKTIN SUUNNITTELUN TOTEUTUS

Projekti etenee vaiheittain, jotka seuraavat yleensä toinen toisiaan ennalta määritetyssä järjestyksessä. Projektin kulkuun kuuluu myös se, että joissakin vaiheessa saatetaan kuitenkin joutua palaamaan edellisiin vaiheisiin tai työstämään kahta vaihetta samanaikaisesti. Esimerkiksi suunnittelu ja toteutusvaiheet voivat limittyä päällekkäin tehtävistä riippuen (Kettunen 2003, 41). Oman projektini etenemisen olen kuvannut (KUVIO 2) käyttäen apuna Kettusen (2003, 41) kaaviota projektin kulusta. Seuraavissa luvuissa avaan jokaisen projektin vaiheen auki, projektin aikana pitämäni päiväkirjaa ja muistiinpanoja hyödyntäen.

KUVIO 3. Yhdessä-projektin eteneminen (mukaiillen Kettunen 2003, 41.)

4.1 Projektipäivän ideointi ja taustaa

Opinnäytetyötä aloittaessani ensimmäinen ajatus oli, että tekisin projektityön. Aiheen valitseminen osoittautui helpoksi, sillä vanhustyön harjoittelujakso osui tähän kohtaan ja tuntui luontevalta yhdistää varhaiskasvatus ja vanhustyö.

Harjoittelujakson aikana tutustuin useisiin Toholammilla toimiviin yhdistyksiin, joissa kohderyhmänä olivat vanhukset. Näin sain hyvän alun yhteistyötahojen keräämiseen ja olin jo luonut suhteita, kun projektisuunnitelman tekeminen alkoi.

Projektini alkuvaiheista asti olen kirjannut yhteydenottoni ja ajatukseni projektipäiväkirjaa, joka on helpottanut kokonaisuuden hahmottamisessa. Alussa tarkoitukseni oli toteuttaa useita interventioita vanhusten ja lasten kanssa, joissa lähtökohtina olivat osallisuus ja yhdessä tekeminen. Tämä suunnitelma kuitenkin muuttui yhteistyötahojen innokkaan osanoton vuoksi, ja päätin järjestää yhteisen toiminnallisen päivän, joissa yhdistyksillä ja yhteistyötahoilla olisi kullakin oma roolinsa ja mahdollisuus tuoda omaa toimintaansa luontevasti esille. Näin minun olisi helpompaa ohjata useampaa yhteistyötahoa, koska kaikki ohjelma toteutettaisiin samana päivänä. Myös mainostaminen oli helpompaa ja edullisempää, kun kohdepäiviä oli vain yksi.

Saadakseni mukaan kaikki haluamani elementit päädyin järjestämään päivän kahdessa osassa; päivällä päiväkodin vierailut vanhusten toimintayksiköissä ja illalla avoin yleisötahtuma perheille ja kotona asuville vanhuksille. Tämä jaottelu mahdollisti mahdollisimman monen osallistumisen päivään sekä antoi myös kotona asuville vanhuksille tilaisuuden yhteiseen hetkeen pienten lasten kanssa. Yhteistyötahojen kanssa tehty suunnittelutyö lopulta rajasi ja määritteli aiheen ja teeman, jonka ympärille päivä koostui.

Työntilaaja löytyi helposti esitellessäni ideaani esimiehelleni, Terhi Elamaalle. Hän toimii Toholammilla päivähoiton johtajana, ja hänen kanssaan suunnittelimme työni vastaamaan Toholammin päivähoiton oman varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteita. Kirjoitimme opinnäytetyösopimuksen (LIITE 2) syyskuussa 2012. Aiemminkin oli tehty yhteistyötä vanhusten toimintayksiköiden kanssa, joten kaavailemani yhteinen toiminta tuntui luontevalta. Aikaisempi yhteistyö oli muodostunut lasten lauluesityksistä sekä leikeistä, jolloin vanhukset ovat olleet lähinnä yleisön roolissa. Nämä vierailut ovat kohdentuneet usein joulun tai muuhun merkittävään juhlaan. Halusinkin nyt yhteistyön olevan enemmän yhteistä toimintaa ja pyrin mahdollistamaan myös vanhusten aktiivisen osallistumisen. Yhteisen toiminnan kautta myös vuorovaikutustilanteita syntyisi luontevasti vanhusten ja lasten välille. Pyrin siihen, että ohjelma olisi yksinkertaista ja helposti toteuttavaa eikä olisi sidoksissa mihinkään juhlaan tai vuodenaikaan.

4.2 Tietoperustan työstäminen

Centria ammattikorkeakoulu aikataulutti työn tekemistä määrittelemällä aihepiirisuunnitelman esittämisen ajankohdan, joka ajoittui keväälle 2012. Työn rajaaminen osoittautui haastavaksi. Järkevän kokonaisuuden saavuttamiseksi käytin paljon aikaa suunnitteluun sekä perehdyin aiheeseeni kirjallisuuden kautta. Suunnitelmaa tehdessäni osallistuin Voimaa vanhuuteen -ohjelman koulutuspäivään (LIITE 1/29), jonka tarkoituksena on aktivoida kotona asuvia vanhuksia sekä edesauttaa toimintakyvyltään heikentyneiden vanhusten itsenäistä selviytymistä ja parantaa heidän elämänlaatuaan liikunnan kautta. (Ikäinstituutti 2011.) Myös oma liikunnallinen taustani innoitti suunnittelemaan ohjelmaa liikuntapainotteiseksi. Perehdyin myös useisiin lehtiartikkeleihin, joissa oli positiivisia kokemuksia vanhusten ja lasten yhteisesti toiminnallisista hetkistä.

Esimerkiksi Lastentarha-lehdessä (2012, 21–22) esiteltiin päiväkotia, joka vieraili joka toinen perjantai läheisessä vanhusten palvelukeskuksessa laulamassa ja leikkimässä. Yhteisiä retkiä on tässä päiväkodissa toteutettu onkiretkien muodossa sekä juhlittu yhdessä mm. itsenäisyyspäivän juhlia. Artikkelissa päiväkodin johtaja kertoo vierailujen rikastuttavan sekä lasten että vanhusten arkea. Hänen mielestään on hienoa, kun lapset tutustuvat erilaisiin vanhuksiin ja oppivat näin kohtaamaan erilaisuutta ja suvaitsevaisuus lisääntyy (Läpäperin 2012, 21–22 mukaan).

Perehtymisen jälkeen projektioinnäytetyön raameiksi muodostuivat hyvinvointi, varhaiskasvatussuunnitelma sekä yhteisöllisyys. Nämä nousivat tietoperustaksi työssäni ja niiden pohjalta lähdin kirjaamaan tavoitteita. Työn rajaamisen jälkeen oli helppo löytää tavoitteet sekä tarkoitus, joita olen avannut tarkemmin aiemmassa luvussa. Tavoitteet muovautuivat lopulliseen muotoonsa suunnittelun edetessä ja kohdentuivat tarkemmin alle kouluikäisiin lapsiin..

4.3 Projektin yhteistyökumppanit

Olin aikaisempien harjoittelujaksojen aikana tutustunut moniin varhaiskasvatuksen yhteistyökumppaneihin sekä Toholammin paikallisiin toimijoihin. Myös vanhustyön harjoittelujakson aikana solmin suhteita ja loin alustavia kontakteja. Minun oli helppo lähestyä järjes-

töjä ja ihmisiä projektiani koskevissa asioissa ja sainkin monet innostumaan aiheesta ja lähtemään mukaan toteuttamaan projektipäivää.

Olin varhaisessa vaiheessa yhteydessä vanhustyön harjoittelujaksolla tutustumaani Hyvinvointikeskus Maunuun ja lähdimme miettimään heidän tarpeitaan ja ajatuksiaan päivästä. Koska keskus oli aika vastaikään avattu, oli heidän toiveensa saada näkyvyyttä toiminnalleen sekä vanhuksia rohkeammin vierailemaan paikan päälle tutustumaan heidän toimintaansa. Päädyimme siis järjestämään illan avoimen yleisötahtuman heidän tiloihinsa, jotka he lupasivat käyttööni veloituksetta.

Hyvinvointikeskus Maunun tarkoitus on edistää ikääntyvien ja vanhusväestön hyvinvointia ja auttaa heitä näin saavuttamaan täysipainoinen elämä. Yhdistys tarjoaa toimintaa, joka edistää ikääntyvien ihmisten sosiaalista, henkistä ja fyysistä vireyttä sekä parantaa aktiivista ja itsenäistä ikääntymistä. Se on aloittanut toimintansa vuonna 2012. (Hyvinvointikeskus Maunu Ry 2013.)

Päiväkodin sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan vierailuja varten olin yhteydessä Toholammilla toimiviin yksityisiin vanhusten hoitoyksiköihin Hoivakoti Mirjamitupaan ja palveluasunto Katariinan sekä vanhusten kunnalliseen palvelukeskus Männistöön. Yksiköiden yhdyshenkilöiden kanssa keskustelimme heidän osallistumisestaan ja panoksestaan, jonka he voisivat päivän aikana antaa. Keskustelujen jälkeen sovimme päiväkotien lapsiryhmien vierailut kaikkiin näihin kolmeen yksikköön, joista yhteen saimme järjestymään myös yhteisen ruokailun. Kahdessa yksikössä oli yhteinen päiväkahvi/välipala toiminnan jälkeen.

Ohjelman järjestämiseen sekä kustannuksiin liittyen olin yhteydessä vielä moniin yhteistyötahoihin. Yllätyin, kuinka hienosti kaikki ottivat ideani vastaan, ja lämmin sekä innokas vastaanotto toimi kannustimena koko projektin ajan. Alla olevassa listassa on mainittu kaikki mukana olleet yhteistyökumppanit.

Yhdessä- projektin yhteistyökumppanit:

- Aamu- ja iltapäivätoiminta / Henriikka Hurtig
- Elonjyvä-kuoro / Riikka Haapamäki
- Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto Katariinan Kamari / Maija Kortetmaa
- Huuskon Taksi / Kristiina Huusko
- Hyvinvointikeskus Maunu / Mari Määttä
- Ilonjyvä-kuoro / Mari Peltokangas

- Lestijoki- lehti / Terttu Vierumäki
- LC Toholampi – Tohottaret / Eija Kumpulainen
- Maitokolmio Toholampi / Jussi Määttä
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osasto ry / Anu Ahokas
- M & P Remesaho Ay / Marko Remesaho
- Palvelukeskus Männistö / Sirkka Juusela-Pekkarinen
- Pajamäen perinnekeskus Toholampi / Anna-Maija Kujala
- Rakennusurakointi J. Välikangas / Jarno Välikangas
- Sateenkaaren päiväkotiki / Terhi Elamaa
- Sykäräisen Kyläyhdistys / Jukka-Pekka Leppänen
- Tmi Jiipeen Valinta / Jukka-Pekka Leppänen
- Toholammin kunta, Liikunta- ja Nuorisotoimi / Minna Vilppola
- Toholammin seurakunta / Kati Peltokangas & Minna Koskela
- Toholammin seurakunnan Diakoniatyö / Anna-Kaisa Syrjä
- Toholammin 4H-yhdistys / Sari Pajakoski

4.4 Projektin suunnittelu

Projektit voidaan jakaa erilaisiin projektityyppeihin niiden sisällön perusteella. Toteutusprojekteissa on ennalta määrätty tavoite, joka voi olla esimerkiksi tapahtuman tai koulutuspäivän järjestäminen. Toteutuksen kautta pyritään pääsemään lopputulokseen. Toteutusprojektissa merkittävin tekijä on aikataulu, joka on yleensä joustamaton ja ohjaa suunnittelua paljon. Tästä johtuen myös kiire ja työtehtävät usein lisääntyvät projektin edessä päämääränsä kohden. Toteutusprojekteihin sisältyvien riskien määrä on isompi verrattuna muun tyyppisiin projekteihin, ja projektin onnistumista ei voida mitata kuin vasta jälkikäteen. Oman haasteensa toteutusprojekteihin antaa myös se, että tiimissä mukana olevat osallistuvat toimintaan usein vapaaehtoisesti, joten motivoinnilla on iso merkitys onnistumisessa. (Kettunen 2003, 23–24.)

Projektini muovautui lopulta täyttämään edellä mainittuja toteutusprojektin kuvauksia. Työssäni innokkaalla ja motivoivalla asenteella oli iso merkitys, sillä yhteistyötahot olivat vapaaehtoisesti mukana. Yhdessä-projektin päivämäärän varmistuttua aloin työstää projektisuunnitelmaa, johon kirjasin tarkat aikataulut, markkinoinnin, budjetin sekä työtehtäviä. Viestinnän osuus yllätti minut ja työllisti varsinkin tässä suunnitteluvaiheessa paljon.

Kaksiosaisen tapahtumapäivän aikataulutusta ja tarkkan ohjelman tekeminen oli suunniteltava tarkoin, jotta ennättäisiin hoitaa kaikki päivää koskevat tehtävät. Projektisuunnitelmaan kuuluu myös projektiorganisaation kokoaminen ja heidän vastualueidensa jakaminen (Kettunen 2003, 93–94). Omassa projektissani toimin projektipäällikön roolissa ja yhteistyökumppaneista ja vapaaehtoisista muodostui muu projektiorganisaatio. Erikseen nimetty ohjausryhmää projektissani ei ollut, joten raportoin ja esitin työn vaiheet ja edistymisen yhteistyötahoille, ohjaavalle opettajalle sekä työelämän ohjaajalle. Näin pystyin pitämään työn sovitussa aikataulussa.

Projektisuunnitelman työstäminen alkoi projektiorganisaation eli yhteistyötahojen tehtävien suunnittelusta ja aikataulutamisesta. Lähestyin mukaan lupautuneita yhteistyötahoja ensin yhteisellä sähköpostilla, jossa kiitin mukana olosta ja kerroin aikataulun Yhdessä-projektin osalta sekä kysyin toiveista ja ideoista tapahtumaa koskien. Tämän jälkeen suunnittelin alustavat tehtävät/vastualueet jokaiselle huomioiden heidän esittämänsä toiveet. Yhteistyökumppaneiden tehtävien osalta olin heihin jokaiseen yhteydessä sähköpostitse ja tarkempia tietoja varten myös puhelimitse. Osa yhteistyökumppaneista oli mukana tukemassa toimintaa kartuttamalla projektibudjettiani tai antamalla lahjoituksia mm. tarvikepuolelle. Heidän kanssaan yhteydenpito oli huomattavasti vähäisempää. Yhteistyökumppanit, jotka olivat vastaamassa ohjelmasta ja toteutuksesta omalla toiminnallaan, vaativat enemmän yhteydenpitoa, ja olin heidän kanssaan yhteydessä myös kasvokkain, mikä oli mielestäni helpoin keino varmistaa, että oikea tieto varmasti välittyi oikealle henkilölle oikeaan aikaan. Ensimmäisen suunnitelmani mukaan tarkoitukseni oli mainostaa Mannerheimin lastensuojeluliiton Kylämummit ja -vaarit toimintaa avoimessa yleisötapahtumassa yhdistyksen kanssa, mutta henkilöresurssien puutteen vuoksi luovuimme tästä ajatuksesta, ja he järjestivätkin aarreseikkailun, jonka kustannuksista ja järjestämisestä paikan päällä vastasi yhdistys.

Viestinnässä suurin osa koostui yhteistyötahoihin pitämästäni yhteydenpidosta. Viestinnän helpoimmaksi keinoksi osoittautui sähköposti. Kirjasin suunnitelmaani kolme välivaihetta, jolloin lähestyin kaikkia yhteistyökumppaneita yhteispostilla. Näitä olivat aloituskirje, valmis projektisuunnitelma sekä Yhdessä-projektia edeltäneellä viikolla lähetetty muistutuskirje. Näiden lisäksi työstin suunnittelua yhteistyötahojen kanssa pitkin vuotta. Myös tapaamiset ja puhelut olivat osana yhteydenpitoa. Puheluiden määrä kasvoi tapahtumapäivän lähestyessä.

Viestintään kuuluivat myös päivähoidon kautta lähettämäni kirjeet lasten vanhemmille (LIITE 1/26), joissa informoitiin vanhusten toimintayksiköissä tapahtuvista vierailuista. Päivähoidon henkilökunnan kanssa pidimme palaverin ennen tapahtumapäivää, jossa kävimme läpi ohjelman ja aikataulun sekä jokaisen työntekijän vastualueen.

Suunnitelman tekemiseen kuului myös palautekyselyiden koostaminen. Tavoitteiden pohjalta kirjasin kyselylomakkeita lapsille huoltajineen (LIITE 1/23), vanhuksille (LIITE 1/24) sekä päivähoidon ja vanhusten toimintayksiköiden henkilökunnille (LIITE 1/25) Projektityön tapahtumien kuvaaminen ja esittäminen muille on helpointa videomateriaalin ja kuvien kautta, joita varten keräsin päivähoidon sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstön avulla lasten huoltajilta lupalaput. Lasten vierailut vanhusyksiköissä videoin itse, mutta yleisötapahtuman kuvat olen saanut kuvaajan luvalla käyttööni tähän projektioinnäyte-työhön. Avoimen yleisötapahtuman järjestämistä varten hankin tarvittavat luvat (LIITE 4) poliisilaitokselta ennen tapahtumapäivää. Niissä tuli ilmetä mm. tapahtuman ohjelmat sekä arvioitu yleisömäärä. Ilmoitus yleisötilaisuuden järjestämisestä on esitettävä vähintään viisi vuorokautta ennen tapahtuman ajankohtaa ja ilmoituslomake on pidettävä mukana tapahtumassa ja esitettävä poliisille kysyttäessä (Poliisi 2014).

Markkinoinnin merkitys työssäni korostui yleisötapahtuman vuoksi, koska tapahtuma oli avoin, toisin kuin ensimmäisen osan vierailujen kohdalla, jossa päivähoidon henkilöstö huolehti osallistujat päiväkodilta ja vanhusyksiköiden henkilökunta auttoi halukkaat vanukset osallistumaan toimintaan. Avoimen yleisötapahtuman markkinointi tapahtui mainoksilla, joita oli Keskipohjanmaa- ja Lestijoki- lehdissä (LIITE 5) sekä Toholammin kunnan Kuntatiedotteessa (LIITE 5) ja Kaustisen seutukunnan tapahtumakalenterissa (LIITE 6). Mainoksia (LIITE 1/28) jaoin Toholammin kunnan alueella kauppoihin, kirjastoon, vanhusten toimintayksiköihin, kouluihin sekä seurakuntaan. Mainoksia lähetin myös päivähoidon, seurakunnan kerhojen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan lasten vanhemmille suoraan kotiin. Järjestöille sekä yhdistyksille ja muutamille yrityksille lähetin mainoksen ja kutsun kirjeenä. Jokaista yhteistyötahoa pyysin markkinoimaan tapahtumaa oman toimintansa ohella suullisesti.

Budjetin laatiminen suunnitteluvaiheessa oli hieman ongelmallista, sillä tarkoitukseni oli suunnitelman valmistuttua saamillani sponsorirahoilla kustantaa kaikki kulut. Tein siis alustavan budjetin projektisuunnitelmaan, pidin kirjaa menoista projektin ajan ja hankin jokaiseen menoon sponsorin sekä tarvikkeille lahjoittajan. Tarkoitukseni ei ollut tehdä ta-

pahtumalla rahallista voittoa. Suurin yksittäinen menoerä oli tapahtuman lehtimainos. Myös lasten ruokailut kuormittivat budjettia. Kopiointikulut ja materiaalit sain lahjoituksina.

Valmiin projektisuunnitelman (LIITE 1) hyväksymisen jälkeen kirjoitin tutkimusluvan (LIITE 3) Toholammin kunnan sivistystoimen alaisena toimivan päivähoiton ja Centria ammattikorkeakoulun kanssa.

5 YHDESSÄ PROJEKTIN TOIMINNALLISEN OSUUDEN TOTEUTUS

Näin me vanhat saatiin lapset lähelle! (Vanhuksen palaute tapahtumasta.)

Projektipäällikön kuuluu aloittaa projektin toteutus projektisuunnitelman mukaisesti. Projektipäällikön vastuulla on, että projekti saadaan tehtyä sovitussa aikataulussa sille asetetut tavoitteet saavuttaen. (Pelin 1990, 48–50). Yhdessä-projektia ohjanneita tavoitteita ovat aiemmassa luvussa avaamani toiminnalliset tavoitteet, oppimistavoitteet sekä tulostavoitteet. Näiden tavoitteiden toteutuminen ohjasi päivän kulkua.

Yhdessä - päivä toteutettiin keskiviikkona 15.5.2013 Toholammin vanhusten toimintayksiköissä. Päivä huipentui yhteiseen avoimeen iltaohjelmaan aurinkoisessa Maunussa. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa (TAULUKKO 2) on näkyvissä päivän kulku. Aamupäivä keskittyi vanhusten toimintayksiköiden ja päiväkodin sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteisiin toiminnallisiin tuokioihin. Näissä tuokioissa oma roolini oli toimia kuvaajana, avustajana sekä varmistaa tuokioiden sujuvuus ja aikataulussa pysyminen. Aikataulussa olin huomionnut joustovaran, sillä lasten kanssa aikataulut viivästyvät usein. Odotteluajalla lapsilla ja vanhuksilla oli mahdollisuus olla toistensa kanssa vapaasti ja lapset tutustuivatkin mielellään uuteen ympäristöönsä ja hauskuuttivat näin vanhuksia. Illan avoimessa yleisötapahtumassa minulla oli enemmän järjestämistä, sillä tapahtumapaikka oli laitettava kuntoon yleisöä varten. Illalla aloitin tapahtuman avajaispuheella, jossa mm. esittelin tapahtuman yhteistyötahot.

Olen avannut päivän tapahtumia tarkemmin kahdessa osassa. Ensimmäiseen olen kirjannut päiväkodin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan vierailut ja jälkimmäisessä osiossa olen kertonut illan avoimesta yleisötapahtumasta.

TAULUKKO 2. Yhdessä-päivän ohjelma

	Paikka	Ohjelma	Kenelle	Kuka ohjaa
9.00-11.00	Mirjämätupa + Palvelutalo Männistö	Lasten lauluesitys, yhteinen liikuntatuokio ↓ (Mirjämätupa klo 9.30 Männistö klo 10.15)	Sateenkaaren päiväkotiki, Palvelutalon ja Mirjämätuvan asukkaat	Päiväkodin henkilökunta – Lauluesitys Liikuntatuokio- Minna Vilppola
11.00-11.30	Mirjämätupa	yhteinen ruokailu	Sateenkaaren päiväkotiki ja Mirjämätuvan asukkaat	Päiväkodin ja Mirjämätuvan henkilökunta
12.30-14.30	Katariinan Kamari	Yhteinen leivontatuokio ja välipala/päiväkahvit	Aamu- ja iltapäivätoiminnan lapset ja Katariinan Kamarin asukkaat	Sari Pajakoski – Leivonta APIP ja Katariinan Kamarin henkilökunta - välipala
18.00-20.00	Hyvinvointikeskus Maunu	Ohjelmaa Maunun maastossa ↓	Avoin kaikille perheille, ikäihmiselle, kyläläisille	Seurakunta, MLL, Tohottaret, Hyvinvointikeskus Maunu, Pajamäen perinnekeskus, Kuorot

AVOIN YLEISÖTAPAHTUMA

18.00 **Näytelmä** / Seurakunta + Diakoniat toimi18.20 **Ilonjyvä + Elonjyvä kuoro** / Mari Peltokangasn.19.00 **Aarrejahti** / MLLIllan ajan Jussinpirtin tiloissa **avoimet ovet, arvontaa** sekä
Vanhojen esineiden näyttely**Kahvio + onnenpyörä kello 18 eteenpäin**, tarjoilusta vastaa LC Tohottaret

5.1 Vierailut Vanhusten toimintayksiköissä

Näki lasten leipovan pullaa, mutta ei tarvinnut itse leipoa. (Vanhuksen palaute tapahtumasta.)

Siellä sai leipoa tahmaisella taikinalla. (Lapsen palaute tapahtumasta.)

Päivä käynnistyi aamulla päiväkodin lasten vierailuilla palvelutalo Männistöön sekä hoivakoti Mirjamitupaan. Ohjelma oli molemmissa toimipaikoissa samanlainen, joskin hieman eri järjestyksessä. Mirjamituvalla olimme lasten ja vanhusten kanssa ulkona leikkimässä ja liikkumassa Toholammin kunnan liikunta- ja nuorisosihteerin opastuksella. toiminnassa lapset ja vanhukset olivat pareittain, ja näin he pääsivät koskettamaan toisiaan ja tuntemaan yhdessä oloa. Tunnelma oli vilpittömän ja leppoista. Minä toimin kuvaajana ja avustajana toiminnan ajan. Lopuksi lapsilla oli vanhuksille muutamia laululeikkejä esitettävänä. Lapset saivat myös ilman virallista ohjelmaa, olla vanhusten luona ja lähellä. Mirjamituvalla olevat lapset jäivät ruokailemaan vanhusten kanssa.

Tämän jälkeen siirryin palvelutalo Männistöön, jossa lapset olivat ennen tuloani nauttineet kaakaot ja keksit vanhusten kanssa ja esittäneet heille muutamia lauluja. Yhteistä toimintaa varten vaihdoimme osastoa, jotta mahdollisimman moni vanhus pääsi osallistumaan päivän ohjelmaan. Männistössä toiminta järjestettiin yhteisessä ruokasalissa sisällä. Autoimme päiväkodin henkilökunnan kanssa vanhuksia siirtymään omista huoneistaan ruokasaliin. Vanhukset nauttivat valtavasti lasten läheisyydestä ja hassutteluista. Yhteisen toiminnan jälkeen lapset lähtivät päiväkodille taksikyydillä. Ohjelman (TAULUKKO 2) ollessa sama aamupäivän vanhusten toimintayksiköissä oli minun helppo havainnoinnin jälkeen tehdä muutoksia ohjelmaan. Ohjelman toimivuutta parantaakseni tein muutoksia leikin kulkuun sekä keston.

Kahdentoista jälkeen aamu- ja iltapäivätoiminnan lapset ja henkilökunta saapuivat tukiasunto Katariinan kamarille leipomaan ja laulamaan. Alkuun kävimme pyytämässä vanhuksia heidän huoneistaan yhteiseen toimintaan ja samalla me saimme esittelykierroksen talosta. Yhteistä leivontatuokiota ohjasi Toholammin 4h-yhdistyksen työntekijät. Vanhukset ja lapset kokoontuivat pöytien ääreen. Vanhukset osallistuivat leivontaan kukin halukkuutensa mukaan. Heille jo pelkkä lasten läsnäolo ja iloinen tunnelma toivat hymyn huulille. Lapset olivat innokkaasti mukana leipomassa ja esittelivät taitojaan vanhuksille. Lei-

vonnan jälkeen lapset esittivät laulun vanhuksille. Lopuksi joimme päiväkahvit ja söimme välipalaksi leipomiamme herkullisia sämpylöitä ja pullaa. Päivän toiminnan olen videoinut, ja esitän sen opinnäytetyöseminaarissa. Videon kautta välittyi toiminnan tunnelma parhaiten.

5.2 Avoin yleisötapahtuma

Oli lysti ja helppo olla. (Vanhuksen palaute tapahtumasta.)

Illan avoin tapahtuma alkoi kello kuudelta. Olin edellisiltana valmistellut vanhojen esineiden näyttelyn (KUVIO 4), jonka esineet sain paikallisesta perinnekeskus Pajamäestä. Koskimme näyttelyn sisätiloihin Jussinpirttiin, jotta yleisö innostuisi tutustumaan samalla taloonkin. Jussinpirtissä oli esillä heidän ajankohtainen ohjelmansa sekä yhdistyksen jäseniä kertomassa toiminnasta. Telttojen pystyttäminen ja ulkoalueen siivous kuuluivat myös edellispäivän ohjelmaani. Vesisateen vaaran vuoksi oli tapahtumapäivällekkin jäänyt ohjelmaa ja viime hetken valmisteluja. Ennen tapahtuman alkua kannoimme muutaman vapaaehtoistyöntekijän kanssa penkit ja pöydät paikoilleen sekä huolehdimme esiintyjä varten tarvittavat laitteet ja lavan paikoilleen. Toimimme myös kahvittajien apuna ja järjestimme piha-alueen kuntoon yleisöä varten. Esiintyjien vastaanottaminen ja heidän kanssaan ohjelman läpikäyminen kuuluivat tehtäviini projektijohtajan roolissa.

KUVIO 4. Vanhojen esineiden näyttely Jussinpirtillä.

KUVIO 5. Kuoroesityksiä Jussinpirtin piha-alueella.

Ihmisiä saapui paikalle hyvissä ajoin ennen kello kuutta. Avasin tapahtuman lyhyellä puheenvuorolla, jossa kerroin illan ohjelman aikataulun ja mainitsin kaikki Yhdessä-projektissa mukana olleet yhteistyökumppanit. Avatessani tapahtumaa, oli paikalla jo arviolta 80 henkeä. Ensimmäisenä seurakunta ja diakoniatyö esittivät yhdessä kerholaisten kanssa pienen näytelmän. Ohjelmanumero oli rento ja sopi hyvin aloittamaan tapahtumaa, jonka tarkoituksena oli yhdessäolo. Tämän jälkeen Itonjyvä- sekä Eltonjyvä-kuorot esiintyivät (KUVIO 5). Kuorot koostuivat lapsista ja vanhuksista, ja he esittivät lauluja myös yhdessä, joihin yleisökin pystyi osallistumaan. Yhteislaulujen aikana poistuivat viimeistkin jännityksen rippeet yleisöstä ja leppoisa puheensorina täytti Jussinpirtin pihapiirin. Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osaston jäsenet olivat valmistelleet aarrejahdin (KUVIO 6), johon lapset saivat osallistua yhdessä vanhempiensa kanssa. Tarkoitus oli vihjeiden avulla löytää mystinen Saapasjalkakissan aarre, josta palkintona oli karkkia ja tarroja. Ohjelmanumero osoittautui suosituksi ja osallistujia riitti, niin lapsista kuin vanhuksistakin.

KUVIO 6. Saapasjalkakissan aarretta etsimässä.

KUVIO 7. Yhdessä-projektin yleisöä Jussinpirtin piha-alueella.

Illan aikana vieraat saivat käydä tutustumassa sisätiloissa Jussinpirtin toimintaan, käydä ostamassa arpoja ja jättää palautetta tapahtumasta. Ulkona oli myynnissä makkaraa ja kahvia, sekä halukkaat saivat testata onneaan Onnenpyörä-pelissä. Peli toi mukavasti jännitystä ja pientä kisailua iltaan. Ohjelmanumeroiden jälkeen oli vapaata yhdessä oloa ja melkopian ihmiset kokoontuivatkin yhteen vaihtamaan kuulumisia. Lasten mukanaolo sai vanhukset hyvälle tuulelle. Tämä välittyi nauravien ja hymyilevien kasvojen sekä lämpöisen tunnelman kautta. Sää oli aurinkoinen ja yleisö viihtyi paikalla tapahtuman alusta, kello kuudesta aina kahdeksaan saakka. Tunnelma oli leppoisaa ja rentoa (KUVIO 7).

6 YHDESSÄ-PROJEKTIN ARVIOINTI

Kaikki oli järjestetty hyvin ja ohjelmaa oli sopivasti. (Vanhuksen palaute tapahtumasta.)

Projektin päättäminen kuuluu myös projektiin, ja on tärkeää tehdä dokumentointi huolella loppuun asti. Projektin päättämiseen kuuluu loppuraportin jättäminen ja projektista luopuminen päätöksenteossa sekä ajatuksen ja ideoinnin tasolla. Projektin päättämisen jälkeen voidaan siirtyä uusiin haasteisiin ja työtehtäviin. (Kettunen 2003, 169–172.) Työn lopettaminen ja rajaaminen lopullisesti tuotti hankaluuksia, ja työni laajenikin jonkin verran alkuperäisestä suunnitelmasta. Tässä luvussa olen arvioinut projektisuunnitelman ja projektin onnistumista sekä omaa onnistumistani projektityöskentelyn ja sosionomin (amk) kompetensiosaamisen kautta. Tavoitteiden toteutumista olen avannut palautteiden kautta. Ensimmäisessä alaluvussa käyn läpi projektisuunnitelman onnistumista mm. kustannusten ja aikataulun osalta. Seuraavassa alaluvussa pääpaino on tavoitteiden (TAULUKKO 1) pohdinnassa palautteita apuna käyttäen. Onnistumistani projektissa, ammatillista kasvuani ja varhaiskasvatusosaamistani kuvaan monipuolisesti omassa alaluvussaan. Arvioinnin eri osa-alueet tukevat toisiaan ja antavat kattavan kokonaiskuvan projektin onnistumisesta.

6.1 Yhdessä-projektin projektisuunnitelman arviointi

Hyvä ja perusteellinen projektisuunnitelma (LIITE 1) edesauttoi aikataulussa pysymistä sekä vapaaehtoistyöntekijät projektin loppuvaiheen järjestelyissä. Raportointiosuus muodostui pitkäksi, sillä aihe oli minulle mielenkiintoinen ja kirjoitin opinnäytetyötä mielelläni. Projektisuunnitelmaani kirjaamani aikataulutavoite oli melko tiukka, ja jouduinkin työstämään lopullista raporttiani pidempään kuin olin suunnitelmassani kirjannut. Tämä viivästys ei ollut merkittävä, sillä olin alustavassa suunnitelmassani aikataulun osalta koulun antamaa aikataulua edellä. Vaikutusta oli ainoastaan omaan työskentelyyni ja sen aikatauluttamiseen.

Panostus yhteistyötahojen kanssa tehtävään yhteistyöhön näkyi projektin sujuvassa etenemisessä sekä mutkattomassa tiedonkulussa. Projektisuunnitelmassani olleet yhteistyötahot

yhteystietoineen helpottivat projektin käynnistämistä. Yhteistyötahojen kanssa hyvissä ajoin aloitettu yhteistyö oli projektin toetutumisen kannalta hyvä asia. Kommunikointi ja suunnittelu onnistuivat mutkattomasti koko projektin ajan. Tämän vuoksi pystyin reagoimaan muutoksiin ja ongelmiin heti ja sain kehittävää palautetta koko projektin ajan. Pystyin myös hyödyntämään kehitysideoita heti, mikä edesauttoi projektia parempaan lopputulokseen. Koin helpoksi yhteydenpidon ja keskustelun yhteistyökumppaneiden kanssa ja pystyin luottamaan siihen, että jokainen hoitaa oman tehtäväalueensa. Tämä helpotti omia paineitani ja pystyin keskittymään projektissani muihin osa-alueisiin. Projektin käytännön toteutuspäivä oli toukokuussa 2013, mikä asetti selkeät aikarajat työn eri vaiheille.

Kustannusten suhteen koin vaikeaksi alustavan suunnitelman tekemisen, sillä sponsorirahoja hain vain jo selvillä oleviin kustannuksiin. Kustannusten laskeminen oli projektisuunnitelmani heikoin kohta, johon olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa. Selkeä laskelma suunnitelmassa olisi helpottanut toteuttamista. Suunnitelmaan kirjaamaani tavoitesumma lehtimainontaa varten ei toteutunut, sillä lasten ruokailun järjestäminen vei osuuden lehtimainontaan varatuista rahoista. Lehtimainoksiin varatun rahasumman pienentyessä päädyin julkaisemaan mainoksen vain yhdessä lehdessä maksullisena ilmoituksena. Muut julkaistut mainokset olivat maksuttomilla palstoilla. Jo alussa oli selvää, ettei projektiin olisi käytettävissä paljon rahaa ja että kaikki kustannukset olisi katettava itse tai hankkimillani sponsoreilla. Näin ollen onnistuin pysymään suunnitelmassa ja järjestämään pienellä budjetilla ison tapahtuman. Parannettavaa on kustannusten laskemisessa etukäteen. Myös projektin aikana syntyviin kuluihin olisi ollut hyvä laskea jo suunnitelmassa jonkinlainen osuus. Olisin voinut myös järjestää useamman sponsorin lehtimainontaan, jotta tavoitesumma olisi saavutettu, mutta omat resurssini eivät riittäneet enää tähän, ja koin parhaimmaksi ratkaisuksi luopua jostakin.

6.2 Yhdessä-projektin tavoitteiden arviointi

Keräsin palautetta arviointia varten lapsilta, vanhuksilta sekä työntekijöiltä vanhusyksiköissä sekä päiväkodissa ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Päiväkodista ja aamu- ja iltapäivätoiminnasta osallistuvat lapsiryhmät saivat palautteet kotiinsa, jossa he täyttivät ne yhdessä vanhempiensa kanssa keskustellen. Nämä palautteet palautettiin hoitopaikkaan määräaikaan mennessä. Palautteista palautettiin 15 %. Työntekijöille jaettiin ohjeet palaut-

teiden täyttämiseen osastoille, joihin määräaikaan mennessä palautui 50 %. Vanhusten toimintayksiköiden asukkaille jätettiin palautteet täytettäväksi myös paikan päälle, ja näistä palautui n. 50 %. Myös vanhusten toimintayksiköiden työntekijöiden palautteet jätettiin osastoille täytettäväksi ohjeiden kera, ja näistä palautui n. 10 %. Tarkkaa määrää työntekijöiden suhteen on vaikea sanoa, sillä osallistuvien työntekijöiden määrä ei tullut selväksi osassa vanhusten toimintayksiköissä heidän vähäisen osallisuutensa vuoksi.

Vierailuista kerätyt palautteet jäivät lasten osalta kaiken kaikkiaan vähäisiksi. Osasyynä tähän on varmasti se, että palautteet laitettiin lasten mukana kotiin, jolloin palautus unohdetaan helposti. Myös vanhusten palautteet olivat vähäisiä. Uskon tähän vaikuttaneen sen, että vanhukset tarvitsivat osittain apua palautteen täyttämiseen ja yksikköihin ei ollut varattu erikseen resursseja tätä varten. Avoimen yleisötapahtuman palautteen sai antaa suoraan paikan päällä, joko lasten ja huoltajien tai vanhusten lomakkeella. Tapahtumassa annettujen palautteiden määrä oli n. 30 % paikalla olleista. Tämä oli mielestäni kohtalainen tulos, sillä arvioin paikalla olleen n. 80–100 henkeä. Perheisiin saattoi kuulua useampi lapsi, mutta perheet täyttivät kuitenkin vain yhden lomakkeen, mikä myös osaltaan pienensi palautteiden määrää suhteessa osallistujiin. Alla olen avannut palautteita peilaten niitä asettamiini tavoitteisiin. Olen käynyt läpi toiminnalliset tavoitteet, oppimistavoitteet sekä tulostavoitteet, joissa olen käyttänyt saamiani palautteita arvioinnin tukena.

6.2.1 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisiin tavoitteisiin olin kirjannut päätavoitteekseni lasten osallistumisen toimintaan ja vanhusten kohtaamisen. Varhaiskasvatuksen toiminnallisiksi tavoitteiksi kirjasin uusien toimintatapojen saamisen arkeen. Toiminnallinen päivä sisälsi paljon tekemistä, jossa ohjaaja aktivoi lapsia ottamaan kontaktia vanhuksiin ja osallistumaan toimintaan, joten havainnoinnin pohjalta lapsille asetetut toiminnalliset tavoitteet täyttyivät hyvin. Myös illan avoimessa yleisötapahtumassa Mannerheimin Lastensuojeluliiton järjestämässä aarreseikkailussa lapset pääsivät itse toimimaan ja suorittamaan seikkailuradan vanhempinensa tai muun aikuisen kanssa.

Lapsille ja huoltajille suunnatussa palautelomakkeessa kysyin lasten mielipidettä tapahtumasta ja ohjelmasta. Lasten antamista palautteista nousi esiin toiminnallisuus, sillä lasten oma tekeminen ja osallistuminen mainittiin lähes jokaisessa palautelomakkeessa. Oli siis

tärkeää, että lapset pääsivät konkreettisesti tekemään jotain yhdessä vanhusten kanssa ja heidän oma osallistumisensa tuotti näkyvää tulosta esimerkiksi leipominen vanhusten kanssa.

Siellä sai leipoa ja maistella leipomuksia. (Lapsen palaute tapahtumasta.)

Siellä sai laulaa. (Lapsen palaute tapahtumasta.)

Sai laulaa vanhuksille ja syödä. (Lapsen palaute tapahtumasta.)

Henkilökunnalle suunnatussa palautteessa kysyin mm., tiivistikö tapahtuma varhaiskasvatuksen ja vanhustyön toimijoiden yhteistyötä sekä saivatko he tapahtumasta ideoita omaan työhönsä. Työntekijät olivat palautteen mukaan saaneet uusia ideoita, osa jatkaa vierailuja vanhusten toimintayksiköissä säännöllisesti. Päivän aikana työntekijät pääsivät tutustumaan uusiin toimijoihin ollessaan tarkkailijan roolissa, sillä toteuttavia tahoja oli useita. Näin heille on jäänyt parempi mahdollisuus ottaa ideoita päivästä omaan työhönsä. He olivat valmiita myös jatkossa olemaan vastaavanlaisessa yhteistyössä, tämä kertoo onnistuneesta organisoinnista.

Ohjelma oli mitoitettu oikein. Siihen jäi liikkumavaraa. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Leipomailtapäivä ihan mahtava! (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Vanhukset tykkää kaikesta ohjelmasta mitä lapset esittää. Myös pelkkä lasten läsnäolo ja heidän touhujen katselu on kiinnostavaa. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Tällainen palaute mataloittaa kynnystä lähteä yhteistyöhön, sillä toiminnan ei tarvitse aina olla suunniteltua tekemistä, vaan todellakin pelkkä läsnäolo nähtiin jo tarpeellisena. Tämä tukee myös lasten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia toiminnan suunnitteluun, sillä palautteen mukaan vanhukset olivat valmiita olemaan yhteistyössä missä tahansa toiminnan muodossa.

6.2.2 Oppimistavoitteet

Lasten oppimistavoitteet liittyivät sosiaalisten taitojen vahvistamiseen sekä hyviin käytöstapoihin. Oppimistavoitteina varhaiskasvatukseen olivat uusien ja erilaisten ympäristöjen ja toimijoiden näkeminen. Myös vuorovaikutuksen ja historiallis-yhteiskunnallisen orien-

taation vahvistaminen näiden uusien toimijoiden kautta kuului varhaiskasvatuksen oppimistavoitteisiin. Yhdessä-projektissa oli mukana monia yhteistyötahoja, joista osa oli päivähoiton henkilökunnalle uusia yhteistyökumppaneita. Vanhusten toimintayksiköihin oli tehty vierailuja aiemminkin, mutta toiminnan toteuttajana olivat olleet joko päiväkotitai vanhuspuolen toimintayksiköt. Palautteessa olin kysynyt varhaiskasvatuksen työntekijöiltä kuinka tällainen toiminta tukee heidän mielestään lapsen kasvua ja kehitystä. Kaikille suunnattuja kysymyksiä olivat kysymykset toiminnan tärkeydestä sekä omin sanoin kuvailtuna päivän toimivuus. Vastauksista nousivat esille käytöstavat, toisten kunnioittaminen ja huomioiminen sekä tutustuminen vanhuksiin. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan mukaan toiminta tuki tavoitteisiin kirjaamiani asioita, ja yhteinen toiminta mahdollisti vuorovaikutus tilanteiden syntymisen.

Järjestämäni toiminta oli kolmannen osapuolen vastuulla käytännön järjestelyjen ja ohjelman suhteen. Tällainen toimintamalli oli uutta, ja työntekijät olivatkin jokaisessa palautteessa kertoneet yhteistyön olevan erittäin tärkeää ja päivän onnistuneen järjestelyjen suhteen. Tällainen monen yhteistyötahon kanssa tehtävä yhteistyö vähentää kuormitusta yhdeltä tekijältä, ja työntekijöiden ei kiireen keskellä tarvitse vastata järjestelyistä tai ohjelmasta yksinään. Palautteiden perusteella oppimistavoitteet lasten ja varhaiskasvatuksen suhteen ovat toteutuneet hyvin.

Lapset kunnioittavat vanhuksia ja kuuntelevat tarkasti vanhusten kertomuksia. Tämä on opettavaista ja tärkeää, koska nykyään monilla lapsilla hukassa aikuisen kunnioitus ja kuuntelutaidot. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Lasten on mukava nähdä ja huomata kuinka iloisiksi vanhukset tulevat laulusta. Elämään kuuluu kohdata aidosti eri-ikäisiä ihmisiä. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Ohjelma oli mukavaa yhdessä tekemistä osallistujien ehdoilla. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

6.2.3 Tulostavoitteet

Lasten tulostavoitteet liittyivät vuorovaikutuksen lisäämiseen vanhusten kanssa. Varhaiskasvatuksen tulostavoitteissa oli yhteistyön lisääminen vanhusten kanssa yhteisten toiminnallisten tuokioiden avulla sekä tarjota projektin myötä valmis malli käytäntöön. Varhaiskasvatuksen tavoitteen täytyminen tukee myös lasten tavoitteiden täyttymistä ja mahdollistamista. Palautteista nousi esille toive säännöllisestä yhteistyöstä, jota toteutettaisiin pit-

kin vuotta. Työntekijöiden palautteissa mainittiin myös ideoiden ottaminen käytäntöön. On hienoa, jos yksikin työntekijä lähtee viemään asiaa eteenpäin ja suunnittelee jatkossa vastaavia tapahtumia tai tempauksia. Tältä osiin tulostavoitteet täyttyivät siis suunnitellusti. Selkeää valmista toimintamallia varhaiskasvatukseen projektini ei tuonut, mutta yksittäisiä osioita ja ideoita arkeen kyllä. Palautteissa nousi esille vuorovaikutustaidot sekä erityisesti kuuntelemisen taidot ja näiden positiivinen vaikutus lapsiin ja vanhuksiin.

Mukava nähdä iloisia ilmeitä puolin ja toisin, kun ensin rohkeasti uskaltaa ottaa kontaktia. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Yhteistyö voisi olla ihan säännöllistä, pieniä yhteisiä tuokioita voisi olla pitkin vuotta. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

Erittäin tärkeää. Otamme tästä idean takataskuun ja aiomme tehdä vanhusten kanssa yhteistyötä. Oli ihanaa kun vanhukset alkoivat muistella entisaikoja leivontahetkellä. (Työntekijän palaute tapahtumasta.)

6.3 Itsearviointi ja ammatillinen kasvu

Yhdessä-projektin myötä on oma, ennen kaikkea ammatillinen kasvuni ollut hurjaa, mutta myös projektijohtamistaitojen myötä itsevarmuuteni ja rohkeuteni on lisääntynyt huomasti. Projektityyppinen opinnäytetyö sopii mielestäni hyvin ammattikorkeakouluihin, sillä siinä saa yhdistää käytännön käytettävään tietoperustaan. Kehittämisen paikkoja varmasti on vieläkin, mutta tämän myötä osaan paremmin hyödyntää saamaani palautetta sekä myös peilata itse omaa tekemistäni ja näin ollen kehittyä työssäni, jota teen. Varhaiskasvatukseen tutustuminen tapahtui käytännön ja tietoperustan kirjoittamisen kautta. Oli hyvä, että tein päiväkodin kanssa yhteistyötä ja vierailin paikan päällä useasti. Vastuun ottaminen ja kantaminen ovat olleet projektityön keskeisiä teemoja ja olen selvinnyt niistä kunnialla. Tähän ovat vaikuttaneet hyvät ja reilut yhteistyökumppanit, jotka ovat antaneet mahdollisuuden kokeilujen ja muutosten kautta onnistumiseen. Projektia olen omasta mielestäni johtanut rennon sinnikkäällä asenteella päämäärätietoisesti. Alla olen avannut tarkemmin ammatillista kasvua projektin myötä.

Tavoitteenani oli projektissa toimiminen, hallinta ja ideointi. Yhdessä-projektin läpi vieminen ja toteutuminen ovat seurausta tavoitteeni saavuttamisesta. Myös ideointi on hallussa, sillä ongelmana oli lähinnä karsia enimpää pois ja tehdä päivästä toteuttamisen kannalta mahdollinen. Kehittymisvaraa onkin sen sijaan asioiden ja tavoitteiden suhteuttamisessa

käytettäviin resursseihin, ettei työmäärä kasva liian isoksi. Olin kirjannut tavoitteekseni lasten osallisuuden edistämisen sekä moniammatillisen työotteen osaamisen ja verkostotyön hyödyntämisen. Niin kuin jo edellä mainitsin, yhteistyötahoja oli monia, ja heidän kanssaan toimiminen on lisännyt runsaasti moniammatillista osaamistani sekä verkostotyön hallintaa. Työntekijät olivat kokeneet päivän hyväksi ja järjestelyt olivat sujuneet mallikkaasti, joten isoja puutteita viestinnässä tuskin oli. Lasten osallisuus näkyi ohjelman suunnittelussa ja toteutuksessa, joka eteni lasten ja vanhusten ehdoilla. Uskon, että kiireinen aikataulu tai monimutkainen ohjelma olisivat pienentäneet osallistujien määrää.

Yhdessä-projektini myötä ovat mahdolliset yhteistyötahot tulleet tutummaksi sekä mahdollisen yhteisen toimintapäivän kulku on molemmissa yksiköissä (päiväkoti ja vanhusyksiköt) jo tehty tutuksi. Tätä on helppo lähteä toteuttamaan jatkossakin. Yhteistyötahojen yhteystietojen vaihto olisi ehkä vielä helpottanut yhteistyön aloittamista entisestään. Toiminnan toteutus oli periaatteessa kokonaan minun vastuullani ja perheiden ja työntekijöiden palautteissa toiminnalliset osuudet oli kuvattu toimiviksi ja kohderyhmälle sopiviksi. Myös lasten palautteissa oli toiminta kuvailtu mukavaksi ja mielenkiintoiseksi. Negatiivista palautetta ei ohjelman suhteen ollut.

Olen tyytyväinen ohjelmaan. (Vanhemman palaute tapahtumasta.)

Mukavaa yhdessä oloa liikkuen ja leikkien. (Vanhemman palaute tapahtumasta.)

Lapsi sanoi, että hänestä KAIKKI oli kivaa. (Lapsen palaute tapahtumasta.)

Projektiosaamisen lisäksi täydensin opinnäytetyöni avulla myös varhaiskasvatusosaamistani. Työssä korostui sosionomin (amk) kompetenssien varhaiskasvatusosaamisen alueelta erityisesti yhteiskuntaosaaminen ja toimintana korostui toimiminen erilaisissa verkostoissa sekä lasten kasvun ja kehityksen tukeminen. Projektin läpi vieminen on kasvattanut mielestäni hyvin valmiuksiani toimia varhaiskasvatuksen osajana. Olen projektityötäni tehdessä päässyt näkemään monia tahoja ja oppinut toimimaan yhteisten tavoitteiden eteen.

Sosiaalialan eettinen osaaminen varhaiskasvatusosaamisessa on kehittynyt projektin aikana, sillä työssäni on ollut koko ajan keskiössä lapsi ja perhe. Olen pohtinut näkökulmia ja kirjoittanut työni huomioiden lapsen näkökulman tutustuen mm. kirjallisuuden kautta vuorovaikutukseen ja lapsen osallisuuteen. Olen työni kautta tuonut näkyvästi esille lapset ja lapsilähtöisyyden periaatteen osallistavan toteuttamisen kautta. Palautteissa oli lähtökohta-

na se, että vanhemmat käyvät lomakkeen läpi lapsen kanssa keskustellen ja kirjaavat palautteen lapsen omien sanojen mukaisesti paperille. Tämä tukee lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta, mutta samalla myös varhaiskasvatuksen ja kodin kasvatuskumppanuutta.

Työn tietoperustaa kirjoittaessani sekä yhteistyökumppaneihin tutustuessani asiakastyön osaaminen ja palvelujärjestelmäosaaminen karttuivat huomaamatta. Perehdyin varhaiskasvatuksen historiaan ja kehitykseen. Toimiessani samalla tiiviissä yhteistyössä päiväkodin kanssa sain kattavan kuvan tämän päivän varhaiskasvatuskäytännöistä. Pedagoginen suunnittelu toteutui projektin toiminnallista osuutta suunnitellessani, minkä pohjana käytin Toholammin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Projektia toteuttaessani tein työtä moniammatillisesti yli nykyisten sidosryhmien, kehittäen, sekä omaa verkostotyön osaamistani että luoden uusia verkostoja Toholammin varhaiskasvatukseen.

Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen on auennut minulle projektin läpi viemisen aikana. Olen joutunut useastikin perustelevaan ja mainostamaan työtäni ja aiheitani ja oman aktiivisen tekemisen kautta saamaan sille näkyvyyttä ja myös muut vakuuttamaan asian tärkeydestä. Tällainen yhteisöllinen toiminta on omiaan kehittämään yhteiskunnallista vaikuttamista ja toimintaa muiden toimijoiden kanssa. Työssäni hyödynsin monia vaikuttamiskanavia ja pyrin mahdollisimman laajaan yhteistyöhön. Tällaisen ison projektin läpi viemisen kautta opin ymmärtämään varhaiskasvatuksen osana yhteiskunnallista kenttää. Projektin myötä myös kehittämisaamistani on karttunut, ja tämä kompetenssialue on tullut vallattua vahvasti. Olen koko projektin ajan projektipäällikön roolissa joutunut pohtimaan osaamistani ja reagoimaan saamaani palautteeseen kehittäen toimintaani. Työni kautta olen ollut mukana kehittämässä alueellista hyvinvointia ja tuonut esille mahdollisuuksia vaikuttaa siihen mm. vastaavien tapahtumien järjestämisen muodossa.

Projektipäällikkönä toimiminen on kartuttanut taitojani johtamisosaamisen kompetenssi alueelta. Olen saanut valtavasti itseluottamusta ja rohkeutta viedä minulle tärkeitä asioita eteenpäin. Projektityö on ollut lyhyt läpileikkaus esimiestehtävistä, sillä projekti on vaatinut johtamista, arviointia laadun ja kehittämisen osalta sekä vastuun kantoa. Projektin kautta olen oppinut ottamaan vastuuta varsinkin päätöksenteossa. Ilman päätöksiäni ja päämäärätietoista johtamistani ei projekti olisi edennyt määränpäähensä.

Hyvän johtajan tulee osata ottaa myös palautetta vastaan ja osata käsitellä ne kehittävästi. Koen harjaantuneeni juuri tässä palautteiden kautta oppimisessa. Yhteistyötahojen kanssa keskustellen pystyin parantamaan ja muuttamaan muutamia yksityiskohtia työssäni paremmaksi.

7 POHDINTA

Opinnäytetyöprojektini eteni opintojeni rinnalla kevästä 2012 alkaen. Projektia olen työstänyt tasaisesti siitä saakka. Keväällä 2012 esitimme aihepiirisuunnitelmat, jolloin aiheeni oli jo selvillä, mutta itse toteutus ja käytäntö muotoutuivat lopullisesti kesän ja syksyn 2012 aikana. Koin hyväksi aihepiirisuunnitelman esittämisen keväällä, koska kesän aikana oli aikaa työstää aihetta. Syksyllä 2012 aloitin projektisuunnitelman työstämisen ja työn tekeminen lähti vauhdilla käyntiin. Samaan aikaan suoritin vanhustyön harjoittelujaksoa, joten pääsin samalla tutustumaan yhteistyökumppaneihin ja keskustelemaan heidän tavoitteistaan ihan käytännössä. Tämä kannusti minua työn tekemisessä ja motivoi suunnitelman kirjaamisessa sekä ideoinnissa.

Käytin paljon aikaa yhteistyötahojen kanssa suunnittelutyössä, minkä edellä mainitsemani harjoittelujakso mahdollisti. Projektisuunnitelmaani hioin kauan ja viimeistelin sen valmiiksi aina valmiisiin mainoksiin saakka. Projektisuunnitelman kirjoittamiseen käytetty pitkä aika johtui osittain siitä, että oli haastavaa muokata useiden tahojen toiveet ja tavoitteet yhtenäiseksi paketiksi, jossa toteutuisivat myös omat työlle asettamani tavoitteet. Projektisuunnitelmani laajuus näkyy myös itse opinnäytetyön hieman niukemmassa lähdeluettelossa. Tietoperustan avaaminen jo projektisuunnitelmaan antoi minulle mahdollisuuden teorioiden syvemmälle ja kattavalle pohdinnalle itse opinnäytetyössä. Yhteisöllisyyden merkitys nousi isoon rooliin työssäni, sillä yhteistyötahot koostuivat pitkälti kolmannen sektorin toimijoista. Erik Allardtin hyvinvoinnin ulottuvuuksien avaaminen varhaiskasvatustutkimuksesta opetti minulle paljon kontekstin merkityksestä. Varhaiskasvatuksen tärkeimpänä tavoitteena varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattu hyvinvoiva lapsi (Vilén ym. 2006, 197). Tähän tavoitteeseen päästäkseen on ammattilaisten ymmärrettävä hyvinvointi käsitteenä sekä mahdollistettava asiat, jotka tukevat lapsen hyvinvointia.

Palautteiden niukkuus oli harmillinen yllätys työn loppuvaiheessa, ja siihen minun onkin syytä kiinnittää huomiota jatkossa. Päiväkodin kautta saatavan palautteen olisin voinut mahdollisesti käydä keräämässä itse ennalta sovittuna päivänä tai tehdä itseäni tutummaksi vanhemmille, jotta vastaaminen olisi ollut luontevampaa. Toisaalta tällaiset järjestelyt olisivat olleet aikaa vievää, ja sen vuoksi päädyinkin palautteen keräämisen yhteistyössä päiväkodin henkilökunnan kanssa, jolloin palautteiden kerääminen jäi henkilökunnan vastuulle. Kehitettävää on palautteiden keräämisessä sekä myös niiden analysoinnissa. Tämä alue oli haastavin raportin koostamisessa.

Opinnäytetyöni tarkoitus oli myös herätellä paikallisia toimijoita olemaan itsekin aktiivisia ja järjestämään vastaavia tapahtumia. Päivähoidolla on nyt hyvin eväitä lähteä työstämään lasten ja vanhusten yhteistyötä edelleen, sillä pohjatyö on tehty. Onnistunut päivä vanhusten toimintayksiköissä kannustaa varmasti myös heitä olemaan jatkossa yhteydessä päivähoidon työntekijöihin. Projektiopinnäytetyölleni olisi helppo toteuttaa jatkoa tutkimalla vanhusten osallisuuden ja tällaisen viriketoiminnan merkitystä hyvinvointiin ja jaksamiseen. Myös vanhusten toimintayksiköiden sekä päivähoidon työntekijöiden näkemyksiä voisi kartoittaa enemmän. Lisätäkseen näkyvyyttä kirjoitin Yhdessä-projektista paikallislehteen tapahtuman jälkeen artikkelin (LIITE 7), jossa kiitin tapahtumassa mukana olleita ja kannustin kaikkia osaltaan vaikuttamaan yhteisöllisyyden säilymiseen.

Essoossa lasten ja vanhusten yhteisestä toiminnasta on tullut vuotuinen tapa. Yhteisen toiminnan tavoitteena on tukea eri-ikäisten ihmisten yhteydenpitoa, jossa vanhuksilla on mahdollisuus kertoa, millaista ennen oli, ja lapset saavat puolestaan kertoa heille nykypäivän tapahtumista. Tapahtumissa on askarreltu ja jumpattu, toimintaa on ollut laidasta laitaan. Tämä on koettu hyväksi ja yhteiset hetket ovat olleet kaikille mieluisia. (Merihaara 2010.) Lasten ja vanhusten yhteistä toimintaa voisi Toholammilla kehittää järjestämällä jatkossakin vastaavia tapahtumia ja liittää ne osaksi päivähoidon varhaiskasvatussuunnitelmaa. Yhteisen toiminnan toteuttajana voisi toimia kolmannen sektorin edustajia, koska päivähoidon ja vanhusten toimintayksiköiden työntekijöillä ei ole paljon resursseja toiminnan kehittämiseen.

Yhteinen toiminta, joka tukee vanhusten ja lasten kanssakäymistä ja vuorovaikutusta olisi hyvä ottaa osaksi myös varhaiskasvatusta. Muutokset perherakenteissa eivät enää tue lasten ja vanhusten kohtaamista samalla tavalla kuin ennen, joten on tärkeää, että varhaiskasvatus huomio perheiden tarpeet ja lähtökohdat omassa toiminnassa. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten on osattava seurata aikaa ja pyrittävä tuottamaan laadukasta varhaiskasvatusta perheen ja lapsen tarpeet huomioiden.

Pitkän kirjaamisen ja hiomisen jälkeen olen tyytyväinen lopputulokseen. Opinnäytetyöni heikoin osuus oli raportin kieli. Raportoinnin saaminen samalle tasolle opinnäytetyöni sisällön kanssa oli haastavaa. Tähän vaikuttivat viimeisien kuukausien kiire ja uupumus koulutöiden parissa sekä oma heikkouteni raportointi kielen tuottamisessa. Minun opinnäytetyössäni projektisuunnitelmalla on ollut merkittävä rooli.

Tämä kertoo kyvyistäni organisoinnissa, asetetuissa tavoitteissa pysymisestä sekä projektin johtamistaidoista. Loppujen lopuksi sain aikaan hyvän kokonaisuuden, joka mahdollisti monen yhteistyötahon osallistumisen ja mukana olemisen.

LÄHTEET

- Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Finlex. 2010. Laki lasten päivähoidosta. 19.1.1973/36. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Luettu 16.10.2012.
- Forsberg, H. & Nätkin, R. 2003. Perhe murroksessa kriittisen perhetutkimuksen jäljillä. Helsinki: Gaudeamus.
- Hannikainen, P. J. 1988. Kauneimmat lasten hengelliset laulut. 1. sävelmäkokoelma. Helsinki: Lasten keskus.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: T-Print.
- Hujala, E. & Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva: Bookwell Oy.
- Hyvinvointikeskus Maunu Ry. 2013. Hyvinvointikeskus Maunu Ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://jussinpirtti.yhdistysavain.fi/>. Luettu 19.9.2013
- Hyypä, T. M. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Ikäinstituutti. 2011. Voimaa vanhuuteen –ohjelma. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.voimaavanhuuteen.fi/fi/voimaa+vanhuuteen+-ohjelma/>. Luettu 12.11.2013. Päivitetty 27.11.2012.
- Karila, K., Kinos, J. & Virtanen, J. 2001. Varhaiskasvatuksen teoriasuuntauksia. Juva: WS-Bookwell Oy.
- Keski-Pohjanmaan liitto. 2010. Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia 2015.
- Keski-Pohjanmaan liitto. 2012. Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategian 2015 toteuttamisohjelma vuosille 2012–2015.
- Kettunen, S. 2003. Onnistu projektissa. Juva: WS Bookwell Oy.
- Leinonen, J. 2004. Families in struggle, Child Mental Health and Family Well-being in Finland during the Economic Recession of the 1990s: The Importance of Parenting. Saarijärvi: Gummerus Printing.
- Lääperi, P. 2012. Lasten ja vanhusten vuorovaikutus on antoisaa molemmille. Lastentarha 23–24.
- Lääperi, P. 2012. Päiväkotilapset ilahduttavat vanhuksia palvelukeskuksessa. Lastentarha 21–23.
- Merihaara, H. 2010. Lasten ja ikäihmisten mielikuvista syntyi yhteinen unelmieni Espoo. Länisväylä. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.lansivayla.fi/artikkeli/13541-lasten-ja-ikaihminen-mielikuvista-syntyi-yhteinen-unelmieni-espoo>. Päivitetty 2011. Luettu 3.1.2014.

- Niikko, A., Pellikka, I. & Savolainen, E. 2008. Oppimista, opetusta, monitieteisyyttä kirjoituksia kuninkaankartanon mäeltä. Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
- Pelin, R. 1990. Projektin suunnittelu ja ohjaus. Helsinki: Karisto Oy kirjapaino.
- Poliisi. 2014. Ilmoitus yleisötilaisuudesta. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.poliisi.fi/poliisi/home.nsf/0/D7D4F9B18EEEF6BDC2256BC3002E7F92?openDocument>. Luettu 3.1.2014.
- Rönkkö, L. & Rytönen, T. Monisäikeinen perhetyö. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Saari, J. 2011. Hyvinvointi Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Vilna: Balto Print.
- Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Stakes-oppaita 56. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Toholammin kunta. 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Toholampi.
- Utrio, K. 2001. Perhekirja Eurooppalaisen perheen historiaa. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Vilen, M., Vihunen, R., Vartianen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: Wsoy.

Maria Leppänen

YHDESSÄ- PROJEKTI

Projektisuunnitelma

CENTRIA AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

Elokuu 2012

*”Lahjan parhaan jos lapselle antaa vois,
vierelle jonkun kulkua turvaamaan tois,
pölyt pojan/tytön polvista pyyhkimään pois.*

*Onnea, iloa, ihmeitä koettaviksi,
hyviä hetkiä kera rakkaiden elettäviksi,
kaiken tän pienelle lahjaksi sois.”*

Tuntematon

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT	5
2.1	Yhteisöllisyys	5
2.2	Hyvinvointi osana arkea	6
2.2.1	Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia 2015	6
3.1	Varhaiskasvatus	8
3.2	Yhdessä -Projekti	10
3.3	Tavoitetaulukko	11
3.4	Arviointi	11
3.4.1	Palautekyselyt	12
3.4.2	Reflektiivinen itsearviointi.....	12
4	PROJEKTIORGANISAATIO	13
4.1	Yhteistyökumppanit	13
5	TOTEUTUSSUUNNITELMA	15
5.1	Tehtävät ja aikataulu	15
5.2	Projektin ongelmia ja riskejä	16
6	PROJEKTIBUDJETTI.....	17
6.1	Kustannusarvio	17
7	OHJAUSSUUNNITELMA.....	18
7.1	Ohjauspalaverit.....	18
7.2	Tiedottaminen.....	18
7.3	Dokumentointi.....	18
7.4	Raportointi.....	19
8	LÄHTEET	20

1 JOHDANTO

Syksyllä 2011 suoritin osana sosionomiopintojani kuuden viikon mittaisen harjoittelujakson päiväkodissa. Harjoittelun aikana minä kiinnostuin lasten ja vanhusten välisestä yhteisestä toiminnasta ja sen kehittamisestä. Jakson aikana huomasin miten monellakaan lapsella ei asu isovanhempaa samalla paikkakunnalla ja yhteisiä hetkiä on mm. juuri välimatkan vuoksi vähän. Suurten ikäpolvien jäädessä eläkkeelle löytyy yhä enemmän myös yksinäisiä ikäihmisiä ja nuorekkaita mummoja ja pappoja, jotka varmasti mielellään jakavat iltapäivänsä silloin tällöin pienten lasten kanssa. Isovanhempien ja lasten kohtaamisiin näyttää lähes poikkeuksetta sisältyvän varaukseton ja lämmin vuorovaikutus. Myös tiedon vastaanottaminen ja sen jakaminen kulttuuriperimän säilyttämiseksi on tärkeää.

Vanhusten ja lasten yhteinen toiminta on ollut viime aikoina esillä mediassakin ja aihe selvästi puhuttaa monia. Mutta asia on vielä melko tuore, eikä tämän vuoksi tutkimustietoa ole vielä saatavilla eikä lähdemateriaalia aiheesta tahdo löytyä. Lukemieni artikkeleiden mukaan kuitenkin kaikki vireillä oleva yhteistyö on aina koettu antoisaksi sekä lapsille että vanhuksille. Toholammin kunta on mukana Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategiassa, jossa esille nousevia teemoja ovat mm. vastuu hyvinvoinnista, ennaltaehkäisy sekä laaja yhteistyö (Keski-Pohjanmaan liitto 2010, 1-3).

Omassa opinnäytetyössäni keskityn erityisesti yhteistyön kehittämiseen ja eri yhteistyötahojen, kuten mm. seurakunnan ja päivähoidon yhteen saattamiseen. Haluan osoittaa millaisia erilaisia mahdollisuuksia vanhusten ja lasten välinen yhteistyö avaa ja kuinka merkityksellistä se parhaimmillaan voi olla molemmille osapuolille. Työssäni nousee esille myös vuorovaikutustaitojen ja yhteisöllisyyden lisäämisen merkitys.

Yhteisten hetkien ei mielestäni tarvitse sisältää mitään vaikeita tai rahaa vieviä asioita, aidosta läsnäolosta ja arkipäivän askareista koostuu varmasti ne kaikista parhaimmat hetket, joista sekä lapset että vanhukset voivat molemmat oppia paljon ja saada onnistumisen kokemuksia.

Pääkäsitteet: Hyvinvointi, vanhuus, varhaiskasvatus, vuorovaikutus, Yhteisöllisyys

2 PROJEKTIN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Yhteisöllisyys

Yhteisöllä tarkoitetaan ryhmää ihmisiä, joilla on yhteiset arvot, ymmärrys ja käytännöt sekä historia. Yhteisön välillä vallitsee välitön vuorovaikutus, johon kuuluu vuorovaikutussuhteet ja käyttäytymissäännöt. Yhteisöllisyyteen kasvattamista pidetään tärkeänä lapselle, sillä se lisää toisten kunnioittamista, erilaisuuden arvostamista ja kykyä joustaa muuttuvissa tilanteissa. (Karila, Alasuutari, Hännikäinen, Nummenmaa & Rasku-Puttonen 2006, 12-13).

Kasvatuksen tehtävän pidetään yhteiskunnallisesti ajatellen uusinta ja kulttuurin säilyttäminen. Perherakenteet ja taloudellinen järjestelmä vaikuttavat tutkimuksien mukaan lapsen persoonallisuuden kehittymiseen ja oppimisympäristöön (Helenius & Korhonen 2008, 191-192.)

Kasvatuksen tehtävän pidetään yhteiskunnallisesti ajatellen uusinta ja kulttuurin säilyttäminen. Perherakenteet ja taloudellinen järjestelmä vaikuttavat tutkimuksien mukaan lapsen persoonallisuuden kehittymiseen ja oppimisympäristöön (Helenius & Korhonen 2008, 191-192.)

Vanhusten merkitys pienten lasten elämässä on suuri, sillä muuttuvien perhemuotojen, kiireisen arjen ja elämäntapojen muutoksien myötä on monelta lapselta ”kadonnut” isovanhempi elämästään. Vanhukset voivat tuoda lapsen elämään paljon uutta tietoa entisajan toimista ja käytännöistä ja samalla vanhukset pääsevät virkistymään kodin ulkopuolelle mielekkään tekemisen äärelle. Ikäihmisten seura on lapsille tärkeää ja antoisaa. Sukupolvienvälisissä tuokioissa lapsi saa elämäkokemusta, turvaa ja aikuisen läsnäoloa osakseen, myös moni vanhempi saa tukea vanhemmuuteensa. Ikäihmiset saavat samalla merkitystä elämäänsä ja mielekästä sisältöä yksinäisiin päiviin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto.)

Vanhusten asema nyky-yhteiskunnassa on kaksinainen. Suurta ja kasvavaa vanhusten joukkoa pidetään hoito- ja eläkekustannuksineen rahaa syövänä ongelmana. Toisaalta on käynnissä kansainvälisiä ohjelmia, joilla pyritään parantamaan ikääntyneen väestön työmarkkinoilla pysymistä ja kiinnittämään huomiota heidän itsemääräämisoikeuteensa. (Koskinen, Aalto, Hakonen & Päivärinta 1998, 30-32.)

Yhteinen toiminta vanhusten ja lasten välillä lisää yhteisöllisyyden merkitystä ja on tärkeää toimintaa vanhusten arvokkaan ja toiminnallisen elämän tukemisessa. Mielestäni vanhuk-

set ovat käyttämätön voimavara tällaisessa yhteisöllisyyteen kasvattamisessa, varsinkin kun hyöty on molemmin puoleinen. Lastentarha- lehden artikkelissa on haastateltu tohtori Tuulikki Kukkola-Mikkosta, joka kuvailee vanhusten ja lasten yhteistyötä seuraavasti: ”Vanhukset opettavat lapsille erilaisia taitoja, kulttuuria ja samalla lapset oppivat ymmärtämään elämäntapaa. Vuorovaikutus lisää yhteisöllisyyden tuntua ja vanhukset tuovat omalla läsnäolollaan tilaan ihanaa kiireettömyyden tuntua, mikä on tervetullutta nykypäivänä!” (Lääperi 2012, 23).

2.2. Hyvinvointi osana arkea

Suomalaisten hyvinvoinnista ja sen kehittymisestä puhutaan menestystarinana. Olemme nousseet takapajuisesta Venäjän maakunnasta itsenäiseksi ja hyvinvoivaksi valtioksi. Suomen katsotaan olevan monessakin asiassa maailman maiden edellä kävijäksi. Olemme useimmissa hyvinvointia mittaavissa mittareissa kymmenen parhaan maan joukossa. Hyvinvoinnin mittaamisessa kiinnitetään huomiota seuraaviin muuttujiin: materiaallinen hyvinvointi, terveys, poliittinen vakaus, perhe-elämä, yhteisöllisyys, ilmasto, työttömyys, poliittinen vapaus ja sukupuolten tasa-arvo. (Saari 2011, 19-21.)

Suomalainen sosiologi Erik Allardt määritteli hyvinvoinnin ihmisten tulkitsemaksi perustarpeiden tyydyttämiseksi. Vuonna 1976 Allardt esitti hyvinvoinnin kolme eri ulottuvuutta, joiden kautta ihminen pyrkii tyydyttämään perustarpeensa. Näitä ulottuvuuksia Allardt kuvasi seuraavasti: elintaso (having), yhteisyysuhteet (loving) ja itsensä toteuttamisen muodot (Allardt 1976, 13-21.)

2.2.1 Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia 2015

Hyvinvointistrategia ja sen kehittäminen ovat syntyneet tavoitteesta, hyvä elämä Keski-Pohjanmaalla. Tähän liittyen Keski-Pohjanmaan liitto, jäsen kunnat, kuntayhtymät ja keskeiset alueen hyvinvoinninkehittäjät (yhdistyksiä, yhteisöjä) allekirjoittivat toukokuussa 2011 Keski-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen. Myös Toholammin kunta on allekirjoittanut tämän hyvinvointisopimuksen. Toimijat sitoutuvat sopimuksessa edistämään hyvinvointia toimien yhdessä muiden toimijoiden kanssa ja olemaan mukana kehittämässä alueellista hyvinvointia. Toimintaa ohjaavat edellä mainitut hyvinvointistrategia ja sen toteut-

tamisessa auttavat asiakirjat, kuten strateginen toteuttamisohjelma vuosille 2012 – 2015 sekä Keskipohjalaista hyvinvointia yhteistyönä –hanke. (Keski-Pohjanmaan liitto 2012, 2.)

Strategisia tavoitteita Keski-Pohjanmaan hyvinvoinnin parantamiseksi:

- Yhteisöllisyys ja osallisuus kasvavat
- Saatavilla tarpeenmukaiset hyvinvointipalvelut
- Terveyttä edistävät elämäntavat vahvistuvat
- Kulttuurin ja liikunnan hyvinvointivaikutukset kasvavat
- Elinympäristön turvallisuus, viihtyisyys ja arjen sujuvuus vahvistuvat

Tavoitteiden saavuttamisen tueksi käynnistetty Keskipohjalaista hyvinvointia yhteistyönä – hankkeen keskeisiä tehtäviä ovat mm. Tukea toteuttamisohjelman ennaltaehkäisevien toimien käynnistymistä, turvata olennaisten verkostojen ylläpitämistä ja vahvistamista, luoda tarvittaessa uusia verkostomaisen toiminnan malleja sekä yhdessä muiden organisaatioiden kanssa tukea hyvinvointia edistävien tuote- ja palveluratkaisujen, sosiaalisten innovaatioiden ja hyvien käytäntöjen tunnistamista ja leviämistä. (Niemi 2012, 1-3.)

Opinnäytetyöni istuu hyvin edellä mainittuun hyvinvointistrategiaan ja yhteneväiset tavoitteet yhteisöllisyyden ja uusien toimintamallien kehittämiseksi toimivat hyvinä lähtökohtina opinnäytetyölleni sekä ovat kirjallisen työn ja käytännön yhdistämisen punainen lanka.

3 PROJEKTIN KUVAUS JA TAVOITTEET

3.1 Varhaiskasvatus

Suomalaisen varhaiskasvatuksen juuret ovat 1800-luvun alussa. Tällä vuosisadalla aloittivat toimintansa ensimmäiset pikkulasten koulut, turvakodit ja päivähuoltolat, joita moitittiin lasten kehityksen riittämättömästä tuntemuksesta. Friedrich Fröbelin aikaan saamana samoihin aikoihin aloittivat toimintansa myös lastentarhat, joissa toiminta oli enempi pedagogista ja perustui lasten hoitoon kasvatukseen ja opettamiseen. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 99-100.)

1970-luvulla päivähoitojärjestelmä sai alkunsa elinkeinorakenteen muutosten ja naisten työllistymisen seurauksena. Päivähoitolain (laki lasten päivähoitosta 1973/367) tullessa voimaan vuonna 1973, otti yhteiskunta osittain vastuuta lapsen kasvatuksesta ja hoidosta muuttaen vanhaa tottumasta, jossa vastuu oli yksinomaan perheillä. (Helenius & Korhonen 2008, 211-212; Finlex 2010.)

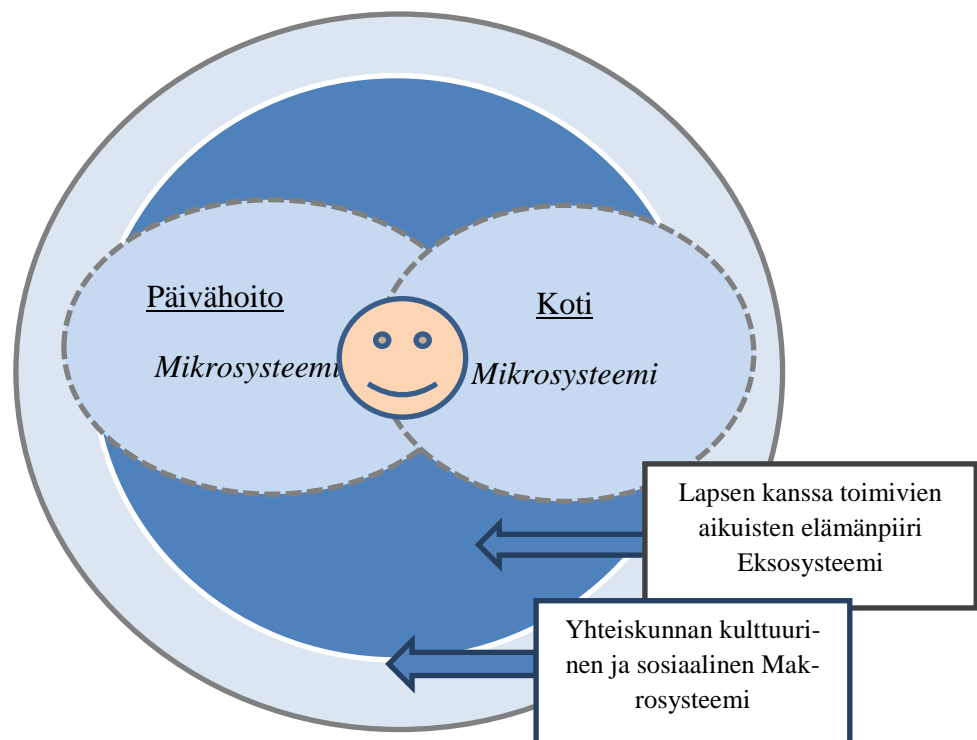
1990-luvun jälkeen lasten kasvatustyölle asetettiin tavoitteita, jotka edellyttivät lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen teoreettisen tietämyksen lisäksi, tietoa myös ympäröivän yhteiskunnan merkityksestä lapsen kasvuun. Vuonna 1996 myönnettiin subjektiivinen päivähoito-oikeus, minkä seurauksena jokaisella lapsella on oikeus hoitopaikkaan vanhempien työtilanteesta huolimatta. Tämä mahdollisti molempien vanhempien työssäkäynnin. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 99-113; Finlex 2010.)

Tänä päivänä erilaiset lait ja asetukset määrittelevät maassamme varhaiskasvatuksen toteutusta. Päivähoidon tehtävänä onkin turvata lapselle hoito kasvun, kehityksen ja oppimisen osa-alueilla vanhempien ollessa töissä tai muutoin estyneitä hoitamaan lastaan. Lastensuojelulaki määrittää vastuun lapsen hyvinvoinnista olevan ensisijaisesti lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla. (Räty 2007, 17; Stakes 2005, 11-13.)

Varhaiskasvatus on kasvatuksellista vuorovaikutusta, jossa ovat mukana lapsen huoltajat ja kasvatuksen ammattilaiset tavoitteenaan hyvinvoiva lapsi, jota tuetaan fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella alueella. Tavoitteiden saavuttamiseksi ja lapsen tasapainoisen elämän turvaamiseksi tarvitaan luotettavaa ja molemminpuolista kasvatuskumppanuutta perheiden ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten välillä. Tavoitteisiin päästään sisällöllisten orientaatioiden kautta, joita ovat matemaattinen, luonnontieteellinen, esteettinen, eettinen, uskonnollis- katsomuksellinen ja historiallis- yhteiskunnallinen orientaatio. Työni tavoitteissa on

huomioitu varsinkin historiallis- yhteiskunnallinen orientaatio, jossa tehtävänä on rakentaa lapselle kuva menneisyydestä kuvien, esineiden ja paikkojen avulla. Toholammin päivähoidossa tavoitteena on tutustua lähiympäristön historiallisiin kohteisiin. (Vilen, Vihunen, Vartianen, Siven, Neuvonen & Kurvinen 2006, 197; Stakes 2005, 15; Toholammin kunta 2011, 13.)

Kontekstuaalisen kasvun malli ja Bronfenbrennerin ekologinen teoria ovat mielestäni tärkeitä pedagogisia ajattelumalleja varhaiskasvatuksessa. Projektissani korostuu kontekstuaalisen kasvun malli (Kuvio 1), jossa lapsi nähdään aktiivisena toimijana suhteessa ympäristöönsä. Lapsen mikro- ja makrosysteemeihin kuuluvat oman perheen ja varhaiskasvatustympäristön lisäksi myös yhteiskunta. Bronfenbrennerin ajattelutapa korostaa eri toimijoiden merkitystä lapsen elämässä ja näkee vuorovaikutuksen tärkeänä yhteisrakentajana toimijoiden välissä. (Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 15-16, 19.)

KUVIO 1. Kontekstuaalisen kasvun malli (mukaillen Hujala, Puroila, Parrila & Nivala 2007, 21.)

Päiväkodin keskeisiin toimintoihin kuuluvat leikki, työ, oppiminen ja perustoiminnot (ruokailu, lepo, hoito) sekä näitä täydentävät ajoittaiset kohokohdat, kuten retket ja teemaohjelmat. Erilaiset toimintakontekstit mahdollistavat uusien vuorovaikutustilanteiden synty-
misen lasten ja aikuisten välille ja lasten keskinäisiin kanssakäymisiin. (Helenius & Korhonen 2008, 67).

Yhteiset toiminnalliset tuokiot muiden toimijoiden kanssa kuuluvat osaksi päivähoiton perusarkea antaen uusia kokemuksia ja tuoden piristystä rutiineihin. Yhteisöllisyys ja ympäristö ovat mielestäni väistämättä osana lapsen arkea (KUVIO 1). Projektissani haluan korostaa ajatusta että, kuka vain voi olla osana lapsen makrosysteemiä rikastuttaen ja avar-
taen hänen vuorovaikutustaitojaan.

3.2 Yhdessä -Projekti

Projektityönäni järjestän ja toteutan yhteistyössä monien toimijoiden kanssa vanhuksille, lapsille ja perheilleen 15.5.2013 Yhdessä -tapahtuman. Toimintaani ohjaavat päivähoitola-
ki sekä Yk:n lapsen oikeuksien sopimus ja lastensuojelulaki. Päivään kuuluu erilaisia yhteisiä toiminnallisia tuokioita, joissa lasten ja vanhusten osallisuus korostuu. Päivällä tuokiot (LIITE 4) painottuvat lasten vierailuihin vanhusten luona palvelutaloissa ja illan ohjelmassa olen suunnannut toiminnan perheille ja kotona asuvilla vanhuksille. Illan ohjelma toteutuu Hyvinvointikeskus Maunun tiloissa ja pihapiirissä. Tilat ovat vanhan palvelukes-
kuksen tiloja, joten sillä on pitkä historia vanhusten hyvinvoinnin ylläpitäjänä ja uskoakseni se herättää monissa ikäihmisissä lämpimiä muistoja menneistä vuosista.

Tavoitteeni on tarjota lapsille ja vanhuksille yhteistä toimintaa, joissa he itse pääsevät osal-
listumaan ja vaikuttamaan toiminnan luonteeseen. Virkistyspäivän toivoisin mahdollista-
van vuorovaikutuksen syntymistä vanhusten ja lasten välille. Tavoitteissa (TAULUKKO 1)
olen huomionut lapset, varhaiskasvatuksen sekä itseni valmistavana sosionomina.

Työni tarkoitus on saada koottua yhteen eri tahoja, jotka voisivat jatkossakin yhteistuumin
järjestää joko vastaavanlaisia tempauksia tai yhteisiä kohtaamisia lasten ja vanhusten välil-
le. Tarkoituksena on myös olla alkusysäyksenä Mannerheimin Lastensuojeluliiton ylläpi-
tämälle Kylämummit ja -vaarit toiminnan käynnistämiseksi Toholammilla.

Kylämummit ja -vaarit toiminta on vapaaehtoistyötä aikuisille, tarkoitus ei ole toimia yksittäisten lasten varamummoina tai -vaareina, vaan toimintaa voi olla vaikka päiväkodeissa tai kerhoissa. Kylämummien- ja vaarien yhteisiin hetkiin voi kuulua vaikka leivontaa tai yhteisiä lukuhetkiä lasten. Tärkeimpänä ajatuksena on aikuisen läsnäolo, kuuntelu ja ajatus että, kaikkien tiedot ja taidot ovat tärkeitä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2012.)

Toivon päivän jättävän mukavan kuvan kaikkien mieleen, jotta innostus yhteisen toiminnan virittämisestä käynnistyisi ja pysyisi yllä.

3.3 Tavoitetaulukko

TAULUKKO 1. Tavoitetaulukko

	<i>Lapsi</i>	<i>Varhaiskasvatus</i>	<i>Sosionomi-opiskelija</i>
Toiminnalliset tavoitteet	<i>Pääsee osallistumaan toimintaan, kohtaa vanhuksia ja on aktiivinen toimija</i>	<i>Uusia toimintatapoja arkeen</i>	<i>Projektityössä toimiminen, projektin hallinta, ideointi</i>
Oppimistavoitteet	<i>Toisten huomioiminen, hyvien tapojen ja käytösmallien sekä sosiaalisten taitojen vahvistaminen</i>	<i>Uusien erilaisten ympäristöjen ja toimijoiden näkeminen ja hyödyntäminen lapsen vuorovaikutukseen, historiallis-yhteiskunnallisen orientaation vahvistaminen käytännössä</i>	<i>opin edistämään lasten osallisuutta ja tuen heidän vaikutusmahdollisuuksiaan, moniammatillisen työotteeseen osaaminen ja verkostotyön hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, opin edistämään lasten kasvatusyhteisöiden muodostumista ja ylläpitämistä</i>
Tulos-tavoitteet	<i>Lisää vuorovaikutusta lasten ja vanhusten kesken, saada jatkossakin yhteisiä hetkiä vanhus-ten kanssa</i>	<i>Yhteistyön lisääminen vanhusten kanssa, yhteisten toiminnallisten tuokioiden lisääminen, valmiita toiminta malleja</i>	<i>Avata ovia vanhusten ja lasten välisen yhteistyön kehittämiseksi, osaan järjestää ja toteuttaa lapsille suunnattua toimintaa varhaiskasvatuksen periaatteet huomioiden</i>

3.4 Arviointi

Projektin arviointi on tärkeää, jotta nähdään onko asetettuihin tavoitteisiin päästy. Käytän arviointiin useampaa menetelmää, jotta saisin projektista mahdollisimman kattavan ja ko-

konaisvaltaisen kuvan. Palautetta tulee saada osallisilta (lapset ja vanhukset), työntekijöiltä (Varhaiskasvatuksen ja vanhusten toimintayksiköiden henkilökunta, vanhemmat) sekä organisaattoreilta (minä ja yhteistyökumppanit).

3.4.1 Palautekyselyt

Kerään palautetta useammalta osallistuvalla taholta, jotta saan muodostettua mahdollisimman laajan kokonaiskuvan projektin onnistumisesta. Palautekaavakkeet kerään lapsilta ja vanhemmilta, vanhuksilta sekä työntekijöiltä. Lasten ja vanhempien kyselykaavake (LIITE 2) sisältää muutamia kysymyksiä päivän ohjelmien/tuokioiden tunnelmista ja omista tuntemuksista. Vanhuksien kyselykaavake (LIITE 3) sisältää samantyyllisiä kysymyksiä, mutta on suppeampi. Työntekijöiden kaavakkeessa (LIITE 4) esiintyy enempi kysymyksiä toteutuksesta ja sisällön laadusta sekä toiminnan tarpeellisuudesta.

3.4.2 Reflektiivinen itsearviointi

Projektin läpi vieminen vaatii projektipäälliköltä johtamis- ja toimeenpano kykyjen lisäksi myös ihmissuhdetaitoja. Tärkeää projektin onnistumisen kannalta on hyvä yhteishenki ja toimivat ihmissuhteet. (Pelin 1990, 48, 241.) Projektin haltuun ottaminen ja läpi vieminen vaativat melkoista uurastamista ja jotta projektia voidaan kehittää ja viedä eteenpäin on omaa työtään uskallettava arvioida. SA-kompetenssien mukaan: itsearvioinnin avulla saadaan tiedot sovellettua käytäntöön heti. Reflektiiviseen arviointiin kuuluu oman toiminnan arvioiminen teorian pohjalta ja erilaisten ajattelu- ja lähestymistapojen soveltaminen. Kokemuksesta oppimiseen liittyy myös omien havaintojen pohjalta tehtävä aktiivinen kokeilu. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009,47-53.)

Minun on toteutettava reflektiivistä itsearviointia koko projektin ajan, jo suunnittelu ja työstämävaiheessakin, jotta saan parhaiten arvioitua projektiosaamistani.

4 PROJEKTIORGANISAATIO

Projektiorganisaation kokoonpano vaihtelee projektin tyylin ja koon mukaan. Pienemmissä projekteissa projektipäällikkö on ainut pääasiallinen osallinen, joka vastaa yhteistyöstä muiden yhteistyötahojen kanssa. Projektipäällikön kuuluu huolehtia myös ajankäytöstä ja aikataulussa pysymisestä jokaisen osalta. Käytössä olevien resurssien suhteuttaminen työn määrään vaikuttaa olennaisesti aikataulussa pysymiseen ja onnistumiseen. (Pelin 1990, 43-50.)

Projektissani minä toimin projektipäällikkönä ja koska projektini on suhteellisen pieni teen itse mahdollisimman paljon. Projektiin kuuluvat myös ohjaava opettaja Centria ammattikorkeakoulusta, Tarja Mäkitalo ja työelämäohjaaja, Päivähoidonjohtaja Terhi Elamaa. Projektissani on mukana yhteistyökumppaneita, jotka auttavat myös pienissä hankinnoissa ja yhdessä pyrimme saamaan näkyvyyttä tapahtumalle kukin omaa osaamistaan hyödyntäen.

4.1 Yhteistyökumppanit

Esittelen tässä lyhyesti tärkeimmät yhteistyökumppanini projektissani, vaikkakin kaikkien panos on tietenkin ollut merkittävä ja korvaamaton työn onnistumisen kannalta.

Tärkeimpänä yhteistyökumppaninani ja työntilajana projektissani on Toholammin kunnallinen Sateenkaareen päiväkotitoiminta. Päiväkodissa on kolme osastoa ja paikkoja on yhteensä 54 lapselle. Päiväkodin yhteydessä toimii myös ryhmäperhepäiväkotitoiminta Kastehelmi, joka on vuorohoitoa tarvitseville lapsille tarkoitettu yksikkö. Tiivistä yhteistyötä teen myös Hyvinvointikeskus Maunun kanssa, joka on ikäihmisille suunnattuja palveluita tuottava yhdistys Toholammilla. Se on aloittanut toimintansa kesällä 2012. (Toholammin kunta 2013.)

Toholammilla toimiva Hoivakoti Mirjamitupa ja palveluasunto Katariinan Kamari ovat yksityisiä vanhusten hoitoyksiköitä. Hoivakoti Mirjamitupa on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat lähes jatkuvaa huolen pitoa ja valvontaa. Palveluasunnossa asiakkaan selviytyvät osan vuorokaudesta omatoimisestikin. (Mirjamitupa 2012.) Yksikön Johtajan kanssa olemme toimineet tiiviissä yhteistyössä projektin ajan, suunnitellen toimintaa myös vanhuksille toimivaksi mielekkääksi.

Yhdessä- projektin yhteistyökumppanit:

- Elonjyvä-kuoro/ Riikka Haapamäki
- Hyvinvointikeskus Maunu/ Mari Määttä
- Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto Katariinan Kamari / Maija Kortetmaa
- Ilonjyvä-kuoro/ Mari Peltokangas
- LC Toholampi – Tohottaret/ Eija Kumpulainen
- Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osasto ry/ Anu Ahokas
- Palvelukeskus Männistö/ Sirkka Juusela-Pekkarinen
- Sateenkaaren päiväkotiki / Terhi Elamaa
- Toholammin kunta, Liikunta- ja Nuorisotoimi / Minna Vilppola
- Toholammin seurakunta/ Kati Peltokangas & Minna Koskela
- Toholammin 4H-yhdistys/ Sari Pajakoski

Sponsoreita tapahtumalle:

- Rakennusurakointi J. Välikangas / Jarno Välikangas
- Tmi Jiipeen Valinta/ Jukka-Pekka Leppänen
- Sykäräisen Kyläyhdistys/

5 TOTEUTUSSUUNNITELMA

5.1 Tehtävät ja aikataulu

Hyvä aikataulusuunnittelu edesauttaa projektin valmistumista ajallaan. Toimittaessa monen eri tahon kanssa on tärkeää, jotta sovittuun sanaan voidaan luottaa ja asiat tapahtuvat ajallaan (Pelin 1990, 95-97) Aikataulutusta tehdessäni minun on huomioitava, että myöhästymisen varaa ei ole. Lopullinen päivä on pidettävä silloin kun se on sovittu, jotta mainonta kohdistuu oikeaan aikaan ja sovitut tuokiot tulevat toteutumaan.

Projektin määrittelyn jälkeen voidaan jakaa tehtävät ja toteutukset. Pidemmässä projekteissa tehtäviä kannattaa laatia maksimissaan 6 kk kerrallaan, jonka jälkeen aikataulua voi tarkentaa. (Pelin 1990, 99-102).

TAULUKKO 2. Toteutussuunnitelma

Tehtävä	Toteutus
Yhteistyökumppaneiden kokoaminen	Elokuu
Tutustuminen vanhuspuolen yksiköihin	Lokakuu
Projektin suunnittelu	Syyskuu – Joulukuu 2012
Projektin työstäminen	Kevät 2013
Yhteinen sähköposti-ilmoitus alustavasta aikataulusta toimijoille	Maaliskuu 2013
Esitietolomake päivähoiton asiakkaille tapahtumasta (pitää sisällään mm. lupalapun videokuvauksesta ja valokuvauksesta)	Huhtikuu 2013
Ilmoitukset lehtiin, mainosten jako, projektin käytännön toteutus	Toukokuu 2013
Projektin palautteiden, arvioinnin käsittely	Toukokuu 2013
Projektin tulosten kirjaaminen ja loppuraportin kirjaaminen	Kesäkuu- elokuu 2013

5.2 Projektin ongelmia ja riskejä

Projektin mahdollisten riskien selvittämisellä voi välttyä monilta ongelmilta projektin aikana. Ennakointi ei poista kaikkia esteitä eikä ole mahdollista huomioidakaan kaikkia riskitekijöitä etukäteen, mutta huolellisella suunnittelulla välttyy todennäköisesti ainakin suuremmilta ongelmilta. Riskien löytyminen ja tunnistaminen vaatii tutustumista muihin samantyyppisiin jo toteutuneisiin projekteihin. Näiden kautta on hyvä pohtia vastaavuuksia ja välttyä itse samoilta ongelmilta. (Pelin 1990, 73-75).

Projektin mahdollisia riskejä (TAULUKKO 3) kirjatessani perehdyin muihin vastaaviin tapahtumiin. Olen menossa mm. Voimaa vanhuuteen -ohjelman alueseminaariin Seinäjoella. Ohjelmaan (LIITE 8) kuuluu mm. hyvien ja toimivien toimintatapojen esittelyä, joista uskon saavaani hyviä vinkkejä oman projektini toteutukseen sekä kohtaan vanhusalan toimijoita ja näen erilaisia ajankohtaisia toimintatapoja.

TAULUKKO 3. Projektin ongelmia ja riskejä

<u>Riski /ongelma:</u>	<u>Syy:</u>	<u>Miten ehkäistä:</u>
Osallistujien puute	Huono mainos/ markkinointi Epäselvät aikataulutukset Huono ennakkotieto Tylsä markkinointi	Kauniit, mielenkiintoiset mainokset Hyvä aikataulutus Selkeä ohjelmanappu Mainostaminen paikallislehdessä
Vanhempien ”innottomuus”	Ohjelma huonoon aikaan Vie liikaa aikaa	Ohjelmaa eri aikoihin ja eri yksiköissä, mahdollisuus osallistua vain joihinkin osioihin
Epätasavertaisuus lasten ja vanhusten välillä	Vanhusten vaikea lähteä/päästä osallistumaan Liian paljon lapsille suunnattua ohjelmaa	Kyydityksen järjestäminen Ohjelmaa myös vanhuksille niin että, he ovat tekeviä osapuolia
Talkooväen saanti	Unohdus Huono ohjeistus Liikaa hommia	Selkeä ohjeistus Vastuu henkilöiden jako Mahdollisimman selkeät tehtävät

6 PROJEKTIBUDJETTI

Projektibudjettiin kuuluu olennaisena osana projektin kustannusarvion laskeminen. Projektibudjetti kertoo projektiin varatun kokonaissumman ja on projektin taloudellinen toimintasuunnitelma. (Pelin 1990, 172). Omassa projektissani voin kustannuksia vastaan saada sponsoreilta maksuavustuksia. Olemme sopineet, että hankintoja tehdään tarpeen mukaan. Minun on siis omattava soveltamisen, uudelleen käytön ja kierrättämisen kyky, koska suuria hankintoja projektiani varten en voi tehdä.

6.1 Kustannusarvio

Kustannusarvioinnin tekeminen helpottaa projektin toteutusta asettaen sille tiettyjä raameja. Alustavaan kustannusarvioon tulee tarkennuksia projektin edetessä. (Pelin 1990, 165-166). Yhteistyökumppaneita hankkiessa on hyvä osata sanoa alustavaa aikataulua ja kustannusarvioita, jotta he tietävät minkälaiseen projektiin ovat lähdössä mukaan ja mitä heiltä mahdollisesti edellytetään. Omassa kustannusarviossani (TAULUKKO 4) olen huomionnut projektin rahalliset menot niin tarkasti kuin tässä vaiheessa on mahdollista. Ruokailujen suhteen tarkennusta tulee, kun saan selville tarkempia osallistujia määriä.

TAULUKKO 4. Alustava kustannusarvio

<u>Mihin</u>	<u>Määrä</u>	<u>Kulut</u>	<u>Maksaja</u>
Mainokset yms		400 €	
Paperit, muistiot yms		10 €	
Ruokailu <ul style="list-style-type: none"> • Päivällä lasten ruokailut 		150 €	
Tarvikkeet		15 €	
Projektityöntekijä	80 h	15 €/h = 1500 €	

7 OHJAUSSUUNNITELMA

7.1 Ohjauspalaverit

Projektin yhteiskokousten tehtävänä on etsiä esille tulleisiin ongelmiin uusia toimintamalleja ja ratkaisuja. Projektin niin kutsuttujen valvonta kokousten tarkoitus on informointi, muutokset ja syiden selvittäminen sekä päätöksenteko. (Pelin 1990, 221).

Projektissani tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kutsun yhteistyötahoja koolle tarpeen mukaan muutoksista tiedottamiseen ja aikataulutuksesta keskustelemaan. Projektin tärkeimpien yhteistyötahojen kanssa olen yhteydessä sähköpostin kautta sekä puhelimitse koko projektin ajan.

7.2 Tiedottaminen

Tapahtuman onnistumisen kannalta on olennaista, että tapahtumalle saadaan näkyvyyttä ja paikan päälle osallistujia. Tarkoitus onkin mainostaa tapahtumaa jo etukäteen päiväkodin kautta perheille jaettavalla ennakkotiedotteella (LIITE 5). Jaan kutsukirjeitä (LIITE 6) juuri ennen tapahtumaa seurakunnan päiväkerhojen, päiväkodin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kautta suoraan perheille sekä muutamille kutsuvieraille postitse ja Toholammin kotihoidon työntekijöiden kautta kotihoidon asiakkaille ja omaisille. Paikallislehdessä tapahtumaa mainostetaan sponsoreiden tukemana tapahtumaa edeltävällä viikolla (LIITE 7).

7.3 Dokumentointi

Projektin ajan täytän päiväkirjaa, joka toimii myös arvioinnin osana. Päiväkirjaan kirjaan projektin aikana esille nousseita asioita sekä listaan omat työtehtäväni ja ajankäytön. Myös kaikki sähköpostit ja mahdolliset kokouspöytäkirjat toimivat osana dokumentointia. Tarkoitukseni on ottaa videokuvaa aamupäivällä lasten ja vanhusten yhteisestä toiminnasta ja käyttää tätä mahdollisesti osana arviointia ja myös lopullisen työn esittämiseen opinnäyte-työ seminaarissa. Videokuvauksesta tulee pyytää lupa lasten vanhemmilta ja vanhuksilta, en-

nen kuin voin kuvata heitä. Lupalaput (LIITE 5) lasten huoltajille lähetetään päivähoiton kautta samalla ennakkotiedotteen kanssa ennen tapahtumaa.

7.4 Raportointi

Raportoinnissa tulee ilmetä edistymistilanne, mahdolliset ongelmat ja seuraavat tapahtumat sekä tehtävät. (Pelin 1990, 216). Väliraportteja työssäni on yksi ja se on valmis projekti-suunnitelma, siitä ilmenee projektin tarkka suunnitelma ja ajankohtainen aikataulu. Projektissani loppuraportti on valmis opinnäytetyöni.

8 LÄHTEET

- Helenius, A. & Korhonen, R. 2008. Pedagogiikan palikat johdatus varhaiskasvatukseen ja kehitykseen. Helsinki: WSOY Oy.
- Hujala, E., Puroila, A-M., Parrila, S. & Nivala, V. 2007. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Hyvinkää: T-Print.
- Karila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A R. & Rasku-Puttonen, H. 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Vaajakoski: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Keski-Pohjanmaan liitto. 2010. Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategia 2015.
- Keski-Pohjanmaan liitto. 2012. Keski-Pohjanmaan hyvinvointistrategian 2015 toteuttamisohjelma vuosille 2012-2015.
- Koskinen, S., Aalto, L., Hakonen, S. & Päivärinta, E. 1998. Vanhustyö. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Laki lasten päivähoitosta. 19.1.1973/36. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>. Luettu 16.10.2012.
- Lääperi, P. Lasten ja vanhusten vuorovaikutus on antoisaa molemmille. Lastentarha1/2012, 23.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2012. kylämummit ja –vaarit. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.mll.fi/perheille/kylamummit/>. Luettu 20.8.2012.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Niemi, K. 2012. Keskipohjalaista hyvinvointia yhteistyönä –hanke. Hyvinvoinnin ja kulttuurin yksikön henkilöstökokous. Centria ammattikorkeakoulu. Kokkola 26.11.2012
- Pelin, R. 1990. Projektin suunnittelu ja ohjaus. Helsinki: Karisto Oy kirjapaino.
- Raijas, A. 2008. Arjen hyvinvointi ja mahdollisuudet sen mittaamiseen. Kuluttajatutkimuskeskus, työselosteita ja esitelmiä 110-2008.
- Räty, T. 2007. Uusi lastensuojelulaki. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Saari, J. 2011. Hyvinvointi Suomalaisen yhteiskunnan perusta. Vilna: Balto Print.

Stakes. 2005. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.2. painos. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.

Toholammin kunta. 2011. Varhaiskasvatussuunnitelma. Toholampi.

Toholampi. 2013. Päivähoitopaikat. Www-Dokumentti. Saatavissa:
<http://www.toholampi.fi/index.php?sivu=paivahoito>. Luettu 1.4.2013.

Vilen, M., Vihunen, R., Vartianen, J., Siven, T., Neuvonen, S. & Kurvinen, A. 2006. Lapsuus erityinen elämänvaihe. Helsinki: Wsoy.

15.5.2013 Yhdessä -ohjelmarunko

	Paikka	Ohjelma	Kenelle	Kuka ohjaa
9.00-11.00	Mirjamitupa + Palvelutalo Männistö	Lasten lauluesitys, yhteinen liikuntatuokio ↓ (Mirjamitupa klo 9.30 Männistö klo 10.15)	Sateenkaaren päiväkoti, Palvelutalon ja Mirjamituvan asukkaat	Päiväkodin henkilökunta – Lauluesitys Liikuntatuokio- Minna Vilppola
11.00-11.30	Mirjamitupa	yhteinen ruokailu	Sateenkaaren päiväkoti ja Mirjamituvan asukkaat	Päiväkodin ja Mirjamituvan henkilökunta
12.30-14.30	Katariinan Kamari	Yhteinen leivontatuokio ja välipala/päiväkahvit	Aamu- ja iltapäivätoiminnan lapset ja Katariinan Kamarin asukkaat	Sari Pajakoski – Leivonta APIP ja Katariinan Kamarin henkilökunta - välipala
18.00-20.00	Hyvinvointikeskus Maunu	Ohjelmaa Maunun maastossa ↓	Avoin kaikille perheille, ikäihmiselle, kyläläisille	Seurakunta, MLL, Tohottaret, Hyvinvointikes- kus Maunu, Pajamäen perinnekeskus, Kuorot

18.00 Alkuhartaus (?) / Seurakunta

18.20 -> Ilonjyvä kuoro / Mari Peltokangas

-> Elonjyvä kuoro / Riikka Haapamäki

19.15 Aarrejahti / MLL

Illan ajan Jussinpirtin tiloissa **avoimet ovet** sekä **Vanhojen esineiden näyttely**

Kahvio auki kello 18 eteenpäin, tarjoilusta vastaa LC Tohottaret

Tämä palautekysely on tarkoitettu Yhdessä-tapahtumaan osallistuneille lapsille ja heidän huoltajilleen. Tällä voitte antaa palautetta vanhusten ja lasten yhteisistä toimintatuokioista ja päivän tapahtumista. Palautteet käytetään sosionomiopiskelija Maria Leppäsen opinnäytetyössä ja ne käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti.

Kysymyksiä lapsille:

1. Mihin Yhdessä-tapahtuman ohjelmaan lapsenne/ te osallistuitte?

vierailu:

- a) Männistö
- b) Mirjamitupa
- c) Katariinan Kamari tai
- d) Iltaohjelma Hyvinvointikeskus Maunussa?

2. Jatka lauseita:

a) Lapseni mielestä Yhdessä-tapahtuma oli mukava, koska _____

_____

b) Lapseni ei kokenut tapahtumaa mukavaksi, koska _____

_____

3. Osallistuiko lapsenne yhteisiin tuokioihin? Mitä mieltä lapsenne oli niistä?

_____

_____

_____

Kysymyksiä huoltajille:

4. Kuinka tärkeäksi te koette yhteistyön vanhusten ja lasten välillä?

- a) erittäin tärkeäksi
- b) melko tärkeäksi
- c) vähän tärkeäksi
- d) ei yhtään tärkeäksi
- e) en osaa sanoa

5. Miten yhteistyötä voisi teidän mielestänne kehittää?

_____

_____

_____

Kiitos palautteestanne!

Tämä palautekysely on tarkoitettu Yhdessä-tapahtumaan osallistuneille vanhuksille. Tällä voitte antaa palautetta vanhusten ja lasten yhteisistä toimintatuokioista sekä päivän tapahtumista. Palautteet käytetään sosionomiopiskelija Maria Leppäsen opinnäytetyössä ja ne käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti.

1. Mihin Yhdessä-tapahtuman ohjelmaan te osallistuitte? (ympyröi oikea vaihtoehto)

Vierailu:

- a) Männistö
- b) Mirjamitupa
- c) Katariinan Kamari tai
- d) Iltaohjelma Hyvinvointikeskus Maunussa

2. Osallistuisin vastaaviin tapahtumiin jatkossakin?

Kyllä____ Ei____ En osaa sanoa____

Miksi?

---

3. Osallistuitteko yhteisiin tuokioihin? Mitä piditte niistä?

---

4. Miksi tällainen yhteistyö olisi tarpeellista?

---

5. Jatka lauseita

a) Yhdessä-tapahtuma oli mukava, koska_____

---

b) En kokenut tapahtumaa mielekkääksi, koska_____

Kiitos palautteestanne!

Palautekysely henkilökunnalle

Tämä palautekysely on tarkoitettu Yhdessä-tapahtumaan osallistuneille päivähoidon ja vanhuspalveluiden henkilökunnalle. Tällä voitte antaa palautetta päivän tapahtumista. Palautteet käytetään sosionomiopiskelija Maria Leppäsen opinnäytetyössä ja ne käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisesti.

1. Missä tapahtumassa olit mukana ja mitä mieltä olitte päivän ohjelmasta?

---

2. Pidän vanhusten ja lasten yhteistyötä

- a) erittäin tärkeänä
- b) melko tärkeänä
- c) vähän tärkeänä
- d) ei yhtään tärkeänä
- e) en osaa sanoa

3. Sain ideoita yhteistyön toteuttamiseen?

Kyllä _____ Ei _____ En osaa sanoa _____

4. Tapahtuma tiivistä vanhustyön ja varhaiskasvatuksen toimijoiden yhteistyötä?

Kyllä _____ Ei _____ En osaa sanoa _____

5. Muuta mainittavaa vanhusten ja lasten yhteistyöhön liittyen?

Kysymys varhaiskasvatuksen työntekijöille:

6. Miten tällainen toiminta voisi mielestänne tukea lapsen kasvua ja kehitystä?

Kysymys vanhuspalveluiden työntekijöille:

7. Miten tällainen toiminta voisi mielestänne olla vanhustyössä eduksi?

Kiitos palautteestanne!

ENNAKKOTIEDOTUS!!

Hei! Opiskelen sosionomiksi Kokkolassa Centria ammattikorkeakoulussa ja opintoni ovat edenneet siihen vaiheeseen, että valmistelen opinnäytetyötäni. Järjestän **toukokuun 15. päivänä YHDESSÄ-tapahtuman**, jossa vanhuksille ja lapsille on järjestetty yhteistä ohjelmaa. Tarkoitukseni on saada koottua yhteen tahoja, jotka voisivat jatkossa olla mukana järjestämässä vastaavanlaisia tapahtumia sekä haluan kiinnittää huomiota vanhusten ja lasten välisen vuorovaikutuksen lisäämiseen.

Tapahtuma koostuu kahdesta osasta. Päivällä vierailemme päivähoidon sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa Toholammin vanhusyksiköissä. Toinen osa on illalla järjestettävä kaikille avoin tapahtuma Hyvinvointikeskus Maunussa Jussinpirtin alueella. Voit jo merkitä päivän kalenteriin ja tulla mukaan iloiseen ja rentoon tapahtumaan.

Tarkoitukseni on videoida päivän toimintatuokioita, joissa osallisina ovat päivähoito, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä vanhusyksiköt. Toimintatuokioihin sisältyy yhteistä puuhaa laulun, liikunnan ja leivonnan merkeissä. Videota tulen käyttämään ainoastaan esitellessäni opinnäytetyöni Kokkolassa keväällä 2014. **Palautathan sen 8.5 mennessä lapsesi hoitopaikkaan!** Terveisin Maria Leppänen

-----

Lastani _____

Saa kuvata _____

Ei saa Kuvata _____

_____

Huoltajan allekirjoitus

YHDESSÄ 15.5.2013

Tervetuloa koko perheen lämminhenkiseen tapahtumaan vanhan Maunun pihapiiriin, Jussinpirtin tiloihin! Tapahtumassa on ohjelmaa vauvasta vaariin, joten tule yhdessä isovanhempiesi kanssa!

18.00 Seurakunnan ohjelmaa

18.30 Ilonjyvä & Elonjyvä kuorot esiintyvät

n. 19.00 Aarrejahti

Jussinpirtin tiloissa avoimet ovet sekä

vanhojen esineiden näyttely!

Kahvio avoinna kello 18.00 alkaen.

Myynnistä saatu tuotto lahjoitetaan
Mannerheimin Lastensuojeluliiton
Leikkikenttä toimintaan!

Tapahtuman yhteistyökumppanit:

Aamu- ja iltapäivätoiminta • Elonjyvä-kuoro • Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto
Katariinan Kamari • Huuskon Taksi • Hyvinvointikeskus Maunu • Ilonjyvä-kuoro • LC
Toholampi - Tohottaret • Maitokolmio • Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin
osasto ry • M & P Remesaho Ay • Palvelukeskus Männistö • Rakennusurakointi J.
Välakangas • Sateenkaaren päiväkotii • Sykäräisen Kyläyhdistys • Tmi Jiipeen Valinta •
Toholammin kunta • Liikunta- ja Nuorisotoimi • Toholammin seurakunta • Toholammin
4H-yhdistys

YHDESSÄ 15.5.2013

Tule mukaan ikäihmisten ja perheiden lämminhenkiseen sukupolvien väliseen kohtaamiseen vanhan Maunun pihapiiriin, Jussinpirtin tiloihin! Tulkaa viettämään iltaa vaikkapa yhdessä isovanhempien kanssa!

18.00 Seurakunnan ohjelmaa

18.30 Ilonjyvä & Elonjyvä kuorot esiintyvät

n. 19.00 Aarrejahti

Jussinpirtin tiloissa avoimet ovet sekä vanhojen esineiden näyttely!

Kahvio avoinna kello 18.00 alkaen.

(Myynnistä saatu tuotto lahjoitetaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton leikkikenttä toimintaan!)

Tapahtuman yhteistyökumppanit:

Aamu- ja iltapäivätoiminta • Elonjyvä-kuoro • Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto Katariinan Kamari • Huuskon Taksi • Hyvinvointikeskus Maunu • Ilonjyvä-kuoro • LC Toholampi - Tohottaret • Maitokolmio • Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osasto ry • M & P Remesaho Ay • Palvelukeskus Männistö • Rakennusurakointi J. Välikangas • Sateenkaaren päiväkotikoti • Sykäräisen Kyläyhdistys • Tmi Jiipeen Valinta • Toholammin kunta • Liikunta- ja Nuorisotoimi • Toholammin seurakunta • Toholammin 4H-yhdistys •

OHJELMA

**IÄKKÄÄT LIIKKEELLE YHTEISVOIMIN
VOIMAA VANHUUTEEN -OHJELMAN ALUESEMINAARI SEINÄJOELLA 24.4.2013**

Paikka: Seinäjoen pääkirjasto, Alvar Aallon katu 14, Jaaksi-Sali

Kohderyhmä: Seminaari on tarkoitettu järjestöille, sosiaali- ja terveystoimen ja liikuntatoimen sekä yksityisen sektorin vanhustyön ammattilaisille, vapaaehtoistoimijoille ja muille asiasta kiinnostuneille

Tavoitteena on tutustua Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa kehitettyihin terveystoiminnan hyviin toimintatapoihin, innostua ja ideoida osallistavien menetelmien paikallista toimintaa ja yhteistyötä ikäihmisten hyväksi.

Tilaisuus toteutetaan yhteistyössä Seinäjoen kaupunginkirjaston kanssa.

Keskiviikko 24.4.2013

9.30 – 10.00	Ilmoittautuminen
10.00 – 10.15	Avauspuheenvuoro Yksikön päällikkö Ismo Myllyaho, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
10.15 – 10.50	Liikunnasta terveyttä ja hyvinvointia - Ikäihmisten liikunnan kansallinen toimenpideohjelma Ohjelmajohtaja Elina Karvinen, Ikäinstituutti
10.50 – 11.10	Ikkäiden liikunta lääkärin näkökulmasta Geriatrinen Tarja Lindholm, Kuusiokuntien terveystoimintayhtymä
11.20 – 12.15	Hyviä toimintatapoja liikuntaneuvontaan Esimerkki: Ryhmävoimaa! Alueyöntekijä Jukka Tauriainen, Aivoliiton ja Suomen Parkinson -liiton hanke
12.15 – 13.15	Lounas (omakustanteinen)
13.15 – 13.30	Taikuutta ilmassa Liikuntasihteeri Jarmo Eronen, Haapajärvi
13.30 – 14.15	Hyviä toimintatapoja voima- ja tasapainoharjoitteluun Esimerkki: Sivukyläryhmät Liikunnanohjaaja Tanja Hietikko, Alavuden kaupunki
14.15 – 14.30	Kahvitauko
14.30 – 15.15	Hyviä toimintatapoja ulkoiluun Esimerkki: Ulkoiluystävää toimintaa yhteistyöllä Vapaa-ajan ohjaaja Marko Pehkonen, Pyhäjärvi Maija-Liisa Rapo, Eläkeliiton Pyhäjärven yhdistys
15.15 – 15.45	Yhteenveto ja päivän päätös TERVETULOA!

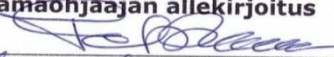
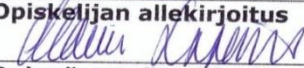
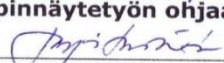

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

Opinnäytetyön tekijä/t Maria Leppänen	Aloituspäivämäärä 1.9.2012
Koulutusohjelma sosiaalialan koulutusohjelma	Yksikkö Hyvinvoinnin ja kulttuurin yksikkö
Koulutusohjelman yliopettaja Pirjo Forss-Pennanen	Opinnäytetyön ohjaaja Tarja Mäkitalo
Opinnäytetyön työnimi (aihe) Yhdessä - projekti	
Tutkimusongelma/kehittämistehtävä yhteisöllisyyden tukeminen vanhusten ja lasten keskinäisen morovaiikutuksen lisääminen ja toiminnallisen ohjelman järjestäminen.	
Opinnäytetyön tavoite ja rajaus/tutkimustulokset yhteisyyden lisääminen vanhusten ja lasten toimipöiden/organisaatioiden kesken yhteisöllisyys ja lasten ja vanhusten morovaiikutuksellisen tukeminen	

OPINNÄYTETYÖSOPIMUS

<p>Opinnäytetyön alustava aikataulu (pvm:t kuukauden tarkkuudella)</p> <p>Aloituspalaveri (ohjaaja, työn tekijä, työelämäohjaaja) [1.9.2012] Toteutus suunnitelman esittäminen [1.12.2012] Väliraportointi [1.6.2013] Ohjaajan tarkastus ja/tai loppupalaveri [ ] Opinnäytetyön hyväksyttäväksi jättäminen [1.2.2014] Opinnäytetyön seminaariesitys [1.3.2014] Kypsyyskoe [1.3.2014]</p>
<p>Toimeksiantajan yhteystiedot (yritys, yhteyshenkilön nimi, osoite, puhelin, sähköposti)</p> <p>Terhi Elamaa / Sateenkaaren Päiväkot Toholamminkunta Tuntitie 1, 07300 TOHOLAMPI P.040 150 5270 terhi.elamaa@toholampi</p>
<p>Tämä sopimus on laadittu kolmena kappaleena. Sopimuskappaleet toimitetaan opinnäytetyön tekijälle, toimeksiantajalle sekä työn ohjaajalle. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun opiskelija sitoutuu tekemään toimeksiantajan toimeksiannosta edellä mainitusta aiheesta opinnäytetyön <u>05/2014</u> mennessä.</p> <p>Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön työssä tarvittavaa tietoa sekä arvioimaan opinnäytetyön valmistuttua sen hyödynnettävyyttä toiminnassaan. Toimeksiantaja maksaa materiaali-, postitus-, matka- ym. mahdolliset kulut laskun mukaan. Toimeksiantaja voi maksaa opinnäytetyön tekijälle palkan.</p> <p>Tämän sopimuksen osapuolet ovat velvolliset pitämään salassa kaiken, mitä he toimeksiannon yhteydessä ovat aaneet tietoonsa asioista, joita voidaan pitää toisen sopijapuolen liikesalaisuutena. Opinnäytetyö käydään läpi ammattikorkeakoulun opinnäytetyöseminaarissa ja se on julkinen asiakirja. Toimeksiantajan tulee erikseen pyytää työn salausta.</p> <p>Ammattikorkeakoulu ei vastaa opinnäytetyön tekijän mahdollisesti aiheuttamasta haitasta tai vahingosta.</p>
<p>Päiväys</p> <p>12.2013</p>
<p>Työelämäohjaajan allekirjoitus</p> <p> TERHI ELAMAA</p>
<p>Opiskelijan allekirjoitus</p> <p> MARIA LEPPÄNEN</p>
<p>Opinnäytetyön ohjaajan allekirjoitus</p> <p> TARJA HÄKITALO</p>

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Toholammin kunta/sivistystoimi/
Päivähoito

Vastuhenkilö organisaatiossa Terhi Elamaa, päivähoitojohtaja

Tutkimusluvan anoja(t) Maria Leppänen

Osoite Parhialantie 2, 60300 TOHOLAMPI

Puhelin 010-7605610

Sähköpostiosoite maria.leppanen@toholampi.fi

Tutkimuksen nimi Yhdessä-projekti

Tutkimuksen tarkoitus Yhteisöllisyyden tukeminen vanhusten ja lasten keskinäisen ruororakituksen lisääminen ja toiminnallisen ohjelman järjestäminen.

Tutkimuksen kohderyhmä Vanhukset ja lapset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 15.5. - 24.5.2013

Tutkimusmenetelmä Toiminnallinen projekti

Tutkimussuunnitelma hyväksytty 16.4.2013

Tutkimuksen ohjaaja Jari Huuhtala

Lupa myönnetään
 paikka Toholampi aika 19.4.2013

anomuksen mukaisesti muutosehdotuksin hylätty

Luvanmyöntäjän allekirjoitus

LIITTEET Tutkimussuunnitelma
 Kysely/haastattelulomake x 3
 Muut liitteet, mitkä mainoksia, tulera tapahtuma, ennakkoehdotte,
ohjelma.

ILMOITUS
yleisötilaisuuden järjestämisestä

Nro _____

Poliisilaitos					
Tilaisuuden järjestäjä	Nimi (luonnollinen henkilö) / Nimi (oikeushenkilö)			Henkilötunnus / Y-tunnus	
	Maria Leppänen			100485-270A	
Yhteystiedot	Lähiosoite			Puhelin	
	Parhialantie 2			040-7605617	
	Postinumero ja -toimipaikka				
	09300 TOHOLAMPI				
	Yhteyshenkilö			Puhelin	
	sama kuin edellä				
Yleisötilaisuus	Yleisötilaisuuden nimi				
	" YHDESSÄ				
Järjestämisaika	Järjestyksen valvonta aloitetaan pvm ja aika	Tilaisuus alkaa pvm ja aika	Tilaisuus päättyy pvm ja aika	Tilaisuus keskeytyneenä pvm ja aika	
	klo	klo	klo	klo	
	klo	klo	klo	klo	
	klo	klo	klo	klo	
	klo	klo	klo	klo	
	klo	klo	klo	klo	
	Yleisötilaisuutta varten tarvittavat rakenteet ovat valmiina pvm ja aika		Järjestyksen valvontaa on tarpeen suorittaa pvm ja aika		
	klo		klo		
Järjestämispaikka	Järjestämispaikka ja osoite				
	Elnantie 2, 69300 TOHOLAMPI				
	Arvioitu yleisömäärä / päivä		Arvioitu yleisökokonaismäärä		
			60-80 hlö		
	Yleisötilaisuuden arvioitu vaikutusalue (esitetään kartalla yleisötilaisuuden järjestämispaikka, yleisötilaisuuden lähialueet ja muut mahdolliset vaikutusalueet)				
	☐ Kartta on ilmoituksen liitteenä				
Ohjelma	Ohjelman sisältö				
	Kuoroesitys, kahvio, lasten aarrejanti				
Pääsy- tai muu maksu	€				
	☒ Ei kanneta				
Musiikki	☐ Tilaisuudessa esitetään musiikkia		☒ Elävää musiikkia		☐ Mekaanista musiikkia
	☐ Ei esiteta		☐ Teoston musiikinesitysluvan nro		
Anniskelu	☒ Ei anniskelua		☐ On anniskeluoikeus		☐ Haetaan anniskeluoikeuksia
	☐ Yleisötilaisuuden järjestäjä kieltää alkoholi- ja tupakkatuotteiden hallussapidon yleisötilaisuuden järjestämisalueella anniskelu-alueita lukuun ottamatta				
Arvio järjestys ja turvallisuus vaikutuksista	Järjestäjän oma arvio siitä, millaisia vaikutuksia yleisötilaisuudella on yleisötilaisuuden järjestämispaikan ja sen lähialueiden järjestykselle ja turvallisuudelle				
	ei vaikutusta, rauhallinen tapahtuma u yleisö				
Arvio järjestyksenvalvojen määrästä	Järjestäjän oma arvio tarvittavasta järjestyksenvalvojen määrästä				
	1. päivänä	2. päivänä	3. päivänä	4. päivänä	5. päivänä
Järjestyksenvalvojat	Järjestyksenvalvojaksi saadaan asettaa tehtävään suostuva henkilö, jolla on poliisin myöntämä voimassa oleva hyväksyminen järjestyksenvalvojaksi. Yleisötilaisuuden järjestäjä asettaa järjestyksenvalvojat, joidenka tulee jokaisen osaltaan antaa suostumuksensa asettamiseensa.				
	☒ Yleisötilaisuuteen ei aseteta järjestyksenvalvoja				
	☐ Järjestyksenvalvojaksi asetettujen henkilöiden nimet, henkilötunnukset ja järjestyksenvalvojakorttien numerot ovat liitteenä				

ILMOITUS
yleisötilaisuuden järjestämisestä

Tilapäiset järjes- tyksenvalvojat	<p>Tilaisuuden laajuus ja luonne huomioon ottaen sekä muusta erityisestä syystä tilaisuuden toimeenpanopaikan poliisilaitos voi hyväksyä yksittäiseen tilaisuuteen tai tilaisuussarjaan järjestyksenvalvoiksi henkilöitä, jotka ovat antaneet suostumuksensa toimia järjestyksenvalvojina kyseisessä tilaisuudessa, mutta joilla ei ole poliisin myöntämää hyväksyntää (voimassa oleva järjestyksenvalvojakortti) toimia järjestyksenvalvojana.</p> <p>☒ Yleisötilaisuuteen ei esitetä asetettavaksi tilapäisiä järjestyksenvalvoja. ☐ Tilapäiseksi järjestyksenvalvojaksi hyväksyttäväksi ehdotettujen henkilöiden nimet ja henkilötunnukset ovat liitteenä.</p> <p>Edellä mainittu tilapäiseksi järjestyksenvalvojaksi hyväksymisestä yksittäiseen tilaisuuteen tai tilaisuussarjaan peritään maksuasetuksen mukainen maksu per hyväksytty tai hylätty henkilö.</p>
Turvallisuus- suunnitelma	<p>Yleisötilaisuuden järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi on laadittu turvallisuussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☒ Ei</p>
Pelastussuun- nitelma	<p>Yleisötilaisuudesta on laadittu pelastussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☒ Ei</p>
Liikenteenoh- jaussuunnitelma	<p>Yleisötilaisuuden liikennejärjestelyjä varten on laadittu liikenteenohjaussuunnitelma</p> <p>☐ Kyllä ☒ Ei</p>
Muita tietoja ja selvityksiä	<p>Liitteitä _____ kpl</p>
Päiväys ja allekirjoitus (ilmoittaja)	<p>Päiväys 18.4.2013</p> <p>Allekirjoitus <i>Sirpa Jokela</i></p>

Viranomaismerkintöjä:

Ilmoitus jätetty	Pvm 19.4.2013	Vastaanottaja <i>buclg</i>
Tarkastettu ja hyväksytty ilmoi- tusmenettely	Pvm 19.4.2013	Hyväksyjä <i>buclg</i>
Päätös, joka sisältää mää- räyksiä yleisö- tilaisuuden järjestämisestä	☐ Ilmoituksen perusteella annetaan päätös	Sirpa Jokela toimistosiihteeri
Maksu	☐ Maksu _____ € maksettu ☐ Ei maksettu	
Päätöksen tai ilmoituksen hyväksymis- menettelyn sovittu tiedoksi- antamistapa	☐ Lähetetään postilla osoitteeseen	
	☐ Lähetetään faxilla numeroon	
	☐ Lähetetään sähköpostilla osoitteeseen	
	☐ Noudetaan	

Tohotuli Toukokuu 2013.

Lestijoki-lehti, Keskiviikko 8.5.2013

YHDESSÄ 15.5.2013

Tule mukaan ikäihmisten ja perheiden lämminhenkiseen sukupolvien väliseen kohtaamiseen vanhan Maunun pihapiiriin, Jussinpirtin tiloihin! Tulkaa viettämään iltaa vaikkapa yhdessä isovanhempien kanssa!

18.00 Seurakunnan ohjelmaa

18.30 Ilonjyvä & Elonjyvä kuorot esiintyvät

n. 19.00 Aarrejahti

Jussinpirtin tiloissa avoimet ovet sekä vanhojen esineiden näyttely!

Kahvio avoinna kello 18.00 alkaen.

(Myynnistä saatu tuotto lahjoitetaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton leikkikenttätoimintaan!)

Tapahtuman yhteistyökumppanit:

Aamu- ja iltapäivätoiminta • Elonjyvä-kuoro • Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto Katarina Kamarin • Huuskon Taksi • Hyvinvointikeskus Maunu • Ilonjyvä-kuoro • LC Toholampi – Tohottaret • Maitokolmio • Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osasto ry • M & P Remesaho Ay • Palvelukeskus Männistö • Rakennusurakointi J. Välikangas • Sateenkaaren päiväkotit • Sykäräisen kyläyhdistys • Tmi Jilpeen Valinta • Toholammin kunta • Liikunta- ja Nuorisotoimi • Toholammin seurakunta • Toholammin 4H-yhdistys

Yhdessä 15.5.2013

Tule mukaan ikäihmisten ja perheiden lämminhenkiseen sukupolvien väliseen kohtaamiseen vanhan Maunun pihapiiriin, Jussinpirtin tiloihin! Tulkaa viettämään iltaa vaikkapa yhdessä isovanhempien kanssa.

Klo 18.00 seurakunnan ohjelmaa, 18.30 Ilonjyvä / Elonjyvä kuorot esiintyvät, n. 19.00 Aarrejahti. Jussinpirtin tiloissa avoimet ovet sekä vanhojen esineiden näyttely! Kahvio avoinna klo 18.00 alkaen.

(Myynnistä saatu tuotto lahjoitetaan Mannerheimin Lastensuojeluliiton leikkikenttätoimintaan!)

Tapahtuman yhteistyökumppanit: Aamu- ja iltapäivätoiminta • Elonjyvä-kuoro • Hoivakoti Mirjamitupa ja Tukiasunto Katarina Kamarin • Huuskon Taksi • Hyvinvointikeskus Maunu • Ilonjyvä-kuoro • LC Toholampi • Tohottaret • Lestijoki-lehti • Maitokolmio • Mannerheimin Lastensuojeluliiton Toholammin osasto ry • M & P Remesaho Ay • Palvelukeskus Männistö • Rakennusurakointi J. Välikangas • Sateenkaaren päiväkotit • Sykäräisen kyläyhdistys • Tmi Jilpeen Valinta • Toholammin kunta • Liikunta- ja Nuorisotoimi • Toholammin seurakunta • Toholammin 4H-yhdistys

Keskipohjanmaa-lehden tapahtumakalenteri.
Kaustisen seurakunnan tapahtumakalenteri internet-sivut

keskiviikko 15.5.2013 klo 18:00

Yhdessä-tapahtuma

15.5 klo 18.00 YHDESSÄ-tapahtuma! Tule mukaan ikäihmisten ja perheiden väliseen kohtaamiseen vanhan Maunun pihapiiriin, Jussinpirtin tiloihin! Ohjelmassa mm. seurakunnan ohjelmaa, Ilonjyvä ja Elonjyvä kuorot esiintyvät, aarrejahtia sekä vanhojen esineiden näyttely ja kahvitarjoilu. TERVETULOA!

Osoite Elnantie 2 Toholampi

Paikka Jussinpirtti

Lisätietoja antaa Maria Leppänen

Email marlep@kase.fi

Puhelin 0407605619

[Kerro kaverille >>](#)

[Anna palautetta tapahtuman järjestäjälle >>](#)

Karttatiedot ©2013 Google

KOSILA

Lestijoki-lehti nro 40. Torstaina 3.10.2013

Yhteisöllisyys on vahvuutemme

Yhdistykset ja järjestöt ovat mukana vaikuttamassa kuntalaisten hyvinvointiin muun muassa yhteisöllisen toiminnan järjestämisen kautta. Tämä asia tuli selväksi järjestäessäni toukokuussa Toholammilla opinnäytetyönäni Yhdessä-tapahtuman. Tapahtuman tarkoitus oli lämminhenkinen kohtaaminen ikäihmisten ja perheiden välillä. Yhtenä lähtökohdana toteutukselle oli Keski-Pohjanmaan Hyvinvointistrategia. Strategiassa korostetaan kansalaistoiminnan merkitystä ihmisten hyvinvoinnin lisääjänä ja painotetaan toimijoiden välistä avointa vuorovaiku-

tusta.

Tapahtumassani keräsin osallistujilta palautetta. Tämän palautteen perus-

teella juuri edellä kuvaamani järjestöjen aktiivinen toiminta on tervetulleita sekä ikäihmisten että lap-

siperheiden arkeen. Palautteista nousi esille myös vuorovaikutuksen merkitys. Jo pelkkä lasten läsnäolo koettiin piristävänä ja mukavana kokemuksena hyvinvoinnin lisääjänä. Haluaisinkin herätellä meitä kaikkia toimimaan omalta osaltamme yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin eteen. Toholammilla toimii monta aktiivista järjestöä, joista toukokuun Yhdessä-tapahtumassakin oli osallisena liki 20 tahoja. Kiitos siitä!

Yhdessä. Sosionomiopiskelija Maria Leppänen järjesti toukokuussa Yhdessä-tapahtuman, johon osallistui yli 20 eri tahoja.

Maria Leppänen